

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 50—
pol leta . . . „ 25—
četrt leta . . . „ 13—
na mesec . . . „ 4 50

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . K 55—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej . . . K 60—

Vprašanjem glede in ostov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznika.

insetati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor; enkrat po 12 vln, dvakrat po 11 vln, trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vln, parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vnaprej po nakazilu. Na samo pisemne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . K 48—
pol leta . . . „ 24—
četrt leta . . . „ 12—
na mesec . . . „ 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uradništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v L. nadstr. levo), telefon št. 24

Iz Stürgkhove grobnice.

Mož, ki je postajal od dne do dne sorodnejši tradicijam Stürgkhove dobe, vitez Seidler, je padel v politično brezno. Za hip je zapihal v težko politično atmosfero nekoliko svežiji zrak in vsi, ki se niso popolnoma obupali nad to državo in katerim je navzlic vsem bridkostim in razočaranjem, ki dan na dan prihajajo z Dunaja, še vedno ostalo nekaj plahe nade, da se v zadnji uri preokrene državna politika na pot, ki edina vodi iz pogube, so se za hip oddahnili. Iskrica upanja, da pride za Seidlerjem mož, ki bo pokazal nekoliko več državniške koncepcije, nekoliko več razumevanja in predvsem nekoliko več dejanske ljubezni za državo, katere prvi in najvišji služabnik je, je začela nekoliko živahnejše.

In prišel je za Seidlerjem — baron Hussarek. Pojavil se je v parlamentu kot homo regius, kot designirani ministrski predstojnik ter se pridno pogajal s strankami. Stürgkhov tovariš prevzema dedščino Stürgkhovega učence! V času, ko je usoda države nemalo odvisna od spretosti, velikopoteznosti, modernega in demokratičnega naziranja vodilnih državnikov odpirajo — Stürgkhovo grobnico.

Baron Hussarek osebno morda ni nesprijeten mož, toda kot politik je nazadnjak najhujše vrste in njegovi namazi se dajo označiti morda najbolje z eno samo besedo: predpotopni! Kot Nemec je baron Hussarek hud nacionalist. Za narodnostno vprašanje nima nobenega zmisla. Nekoč se je čutil, da Slovenci tudi na Koroškem in na Stajerskem zahtevajo pravico. Kot naučni minister v Stürgkhovem kabinetu nam je zamoril naše slovenske čitanke, kot minister za bogocastje nam je na Koroško poslal škofa, ki ne razume besedice slovensko! Čehi imajo s Hussarekom svoj poseben račun radi Kohnove zapuščine, Poljaki mu niso naklonjeni, socialisti ga črtijo kot intimnega zapupnika fevdalno-klerikalnih krogov, celo nemški nacionalci se ga nekoliko bojijo, češ preozke so njegove zveze z gotovimi „anacionalnimi krogi“. Poročila z Dunaja pravijo, da so rezultati prvih Hussarekovih konferenc zanj jako neugodni in da designirani ministrski predstojnik nikjer ni našel dobrega sprejema. Sinoči se je v parlamentarnih krogih že govorilo, da je njegovo mislijo smatrati za ponesrečeno. Za enkrat je ta vest pač preuranjena in Hussarek sam zatrjuje, da ima še do četrta čas. Neverjetna pa ni. Tudi najreakcionarnejši nemški krogi se le neradi spuščajo v stike z možem, o katerem ni dvoma, da ga lansira vojaška stranka in ki bi kot načelnik vlade tudi v tem oziru nadaljeval tradicije Stürgkhove dobe — ko je vojaška beseda bila prva in zadnja v državi.

Stališče Jugoslovanov napram Hussareku je po vsem, kar smo povedali, pač jasno. Zastopniki našega kluba so se mogli v večeršnjem razgovoru prepričati, da baron Hussarek nima zmisla za naše veliko narodno vprašanje. Že iz tega razloga mora računati z najostrejšo opozicijo Jugoslovanskega kluba, kakor se bodo tudi Čehi postavili odločno proti njemu. Če pa se še povrh vda nemškimi zahtevam (in zdi se, da je zelo pripravljen) ter nadaljuje persekucije, potem je že prvi njegov korak — korak v politično pogubo. Z vsjo odločnostjo bodo Jugoslovani in Čehi in z njimi tudi velik del Poljakov nadaljevali svojo boj — baron Hussarek kot nadaljevalec Seidlerjevega kurza nima pričakovati nobene milosti.

Kakor rečeno, pravijo na Dunaju, da se bo njegova mislija ponesrečila. In res se že pojavlja na obzorju drug mož, ki naj poskusi, če bo treba, za Hussarekom, svojo srečo — bivši Stürgkhov notranji minister baron Handel.

Zdi se nam, kakor bi prisostvovali polnočnemu prizoru v „Mlinar in njegova hči“. — Duhovi prihajajo — duhovi iz Stürgkhove grobnice, iz katere veje trohoba reakcionarstva in državniške omejenosti.

Dunaj, 24. julija. Mislija barona Hussareka je naletela na velike težkoče, tako da skoraj ni pričakovati, da bi imel kak uspeh. Za slučaj, da se mu ne posreči doseči sporazuma, se imenujejo že razne druge osebe, tako v prvi vrsti umestnik na Gornje Avstrijskem baron Handel, ki se mudi že od včeraj na

Dunaju. Uradno se zatrjuje, da je prišel na Dunaj zaradi nekega uradnega poročila glede prehranjevalnih vprašanj.

ZASTOPNIKA JUGOSLOVANOV PRI BARONU HUSSAREKU.

Dunaj, 23. julija. V imenu Jugoslovanskega kluba sta se odzvala poslanca dr. Korošec in prof. Spincič povabilu designiranega ministrskega predsednika barona Hussareka in prišla k njemu na razgovor, ki je trajal od 4. do 5. ure popoldne. Baron Hussarek je razvil svoj program, ki obsega za julijsko zasedanje sprejem proračunskega provizorija, za jesensko zasedanje pa dalekosežno ustavno reformo, ureditev prehrane in rešitev finančnih vprašanj. Tudi se je razgovarjal z obema poslancema obširno o jugoslovanskem vprašanju.

Češki svaz pri Hussareku.

Dunaj, 23. julija. Danes popoldne je bilo predsedstvo Češkega svaza pod vodstvom posl. Stančka pri baronu Hussareku, ki je razvil enak program kakor Jugoslovani. Češki zastopniki so poročali o pogovoru s plebarni seji Svaza, ki se je sestala ob 5 uri popoldne. Plenum je odobril stališče predsedstva.

Nadaljna Hussarekova pogajanja.

Dunaj, 24. julija. Razun s Čehi in Jugoslovani se je pozajal baron Hussarek včeraj popoldne še z Ukrajinci, s krščanskimi socialci, z Romuni in Faiduttijsko skupino Italijanov. Krščanski socialci se drže zelo rezervirano in bi jim bilo mnogo ljubše, če bi ostal še Seidler. Romuncem je izjavil baron Hussarek, da bo stremil pred vsem za ureditvijo narodnega vprašanja na severu in jugu države in da bo pripravil obsežno upravno reformo, ki naj naredi pot za poznejšo reformo ustave. Sedaj bo prevzel kabinet kakoršen je, v jeseni pa ga hoče parlamentarizirati. Italijanom je obljubil energično obnovo akcije.

Stališče nemških nacionalcev.

Dunaj, 24. julija. V večeršnjem posvetovanju nemških nacionalcev o stališču do mislije barona Hussareka sta se pojavili dve skupini. Prva noče ničesar slišati o brezpoznojem podpiranju, ampak zahteva, da se mora Hussarek prei obvezati, da bo vztrajal pri Seidlerjevem nemškem kurzu. Druza skupina, ki pa je v manjšini, stoji na stališču, da je treba dovoliti proračun in državne potrebščine za enkrat brez nadaljnjih pogojev. Danes se vrši skupna seja nemško - nacionalnih strank, ki bo zavzela končno stališče.

NEMCI IN POLJSKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 24. julija. Korespondenca poslanca Hummerja »Politische Tageblätter« poročajo iz prezidija nemškega Nationalverbanda, da bodo šli nemški poslanci te dni k znanemu ministru Burianu ter mu energično izjavili, da junktima med poljskim vprašanjem in zvezo z Nemčijo pod nobenim pogojem ne pripuste in da Nemci v Avstriji odločno odklanjajo rešitev poljskega vprašanja v avstrijskemu zmislu. — Nadale bode nemški poslanci zahtevali, da se čim prej zasede mesto skupnega finančnega ministra.

SEJA »JUGOSLOVANSKEGA KLUBA«.

Dunaj, 23. julija. »Jugoslovanski klub« je imel ob 2. uri popoldne plebarno sejo, katere se je udeležilo 24 poslancev. Razpravljali je o stališču, ki ga naj zavzame do nove vlade. Vpoštevale so se vse možnosti. Ob pol 4. uri so sejo prekinili, ker sta šla klubova odposlanca na pogovor k baronu Hussareku. Ko sta se ob 5. uri vrnila so se klubova posvetovanja nadaljevala.

Interpelacije dr. Ravniharja.

Dunaj, 23. julija. Dne 16. julija je vložil Jugoslovanski klub med drugimi tudi naslednje interpelacije poslanca dr. Ravniharja in tovarišev: 1. na ministrskega predsednika in pravosodnega ministra radi ustavljenja časopisa »Domovina« v Ljubljani; 2. na železniškega ministra radi premeščenja Inšpektorja Južne železnice g. Vreškota iz Maribora; 3. na pravosodnega ministra radi imenovanja dr. Wiethalerja notarjem v Mariboru; 4. na domobranskega ministra radi surovega obnašanja nadporočnika 17. pešpolka Seuniga; 5. na sodnega ministra radi imenovanja sodnih slug na Kranjskem za poduradnike; 6. na pravosodnega in finančnega ministra radi službene obleke slugam in ekskurzorjem odnosno ekvivalenta v denarju, današnjim razmeram primerne; 7. na trgovskega mini-

stra radi službene obleke poštinih uslužbencev v Ljubljani; 8. na ministrskega predsednika v zadevi intervencije načelnika nemške nacionalne zveze poslanca Waldnerja radi izvestnih dogodkov pri ustanovenem zboru Jugoslovanske demokratske stranke. — Dne 22. julija 1918 so bile nadalje vložene sledeče interpelacije: 1. poslanca dr. Ravniharja in tovarišev na justičnega ministra v zadevi neresničnih navedb v odgovoru na interpelacijo poslanca dr. Ravniharja, vloženo v seji državnega zbora dne 26. februarja 1918, ki se tiče uradovanja dr. Bračiča, prvega državnega pravdnika v Celju; 2. poslanca dr. Ravniharja in tovarišev na notranjega ministra radi razpusta občinskega odbora v Kranjski gori in aproviziranja razmer v tej občini; 3. poslanca dr. Ravniharja in tovarišev na domobranskega ministra glede zadržanja madžarskega bataljona v Ljubljani.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 23. julija.

Zbornica se je nahajala danes ves dan pod vtisom viadine krize in bilo je videti, da je padec Seidlerja ustvaril nov položaj. Debatu, v kateri sta še prav učinkovito govorila poslanec prof. Jarc za Jugoslovane in dr. Soukup za Čehi, ni vzbudila nobenega globokejšega zanimanja več in predlagatelj obtožnice dr. Stransky se je odrekel celo zaključni besedi.

Na zahtevo Čehov se je vršilo glasovanje, ali naj se obtožnica izroči odseku v nadaljno proučevanje ali pa naj zbornica preide preko nje na dnevni red, pomensko. Večina je z 215 proti 162 glasom obtožnico odklonila.

Glasovanje je bilo zanimivo. Češki Svaz in Jugoslovanski klub sta zbrala skoraj vse svoje člane v zbornici, ki so kakor en moč odдали svoje glasove za krivdorek. Susteršičev prostor je bil prazen, kranjski deželni glavar opravila menda že v Švici — druge posle. . . Kako bi se bil obnašal, je bilo razvideti na njegovem edinem opodu postl. Jakliču, ki tava brez svojega gospoda kakor izgubljena duša po parlamentu, pa ima za vse slučaje natančna navodila. Jaklič je bil danes v zbornici, ko pa se je približalo glasovanje o ministrski obtožbi, se je demonstrativno odstranil.

Naši narodni poslanci so z zaničevanjem beležili ta izdajalski čin slovenskega človeka, ki ga tudi mi izročamo javni obsojiti. Čehom in Jugoslovanom so se pridružili izven Poljskega kluba stoječi Vsepoljaki in poljski socialisti ter italijanska skupina, ki jo vodi posl. Conci. Poljski klub je bil z ozirom na Seidlerjev padec sklenil absenco, toda čut narodnega ponosa in močnotosti je porušil disciplino: poljska ljudska stranka je ostala v zbornici ter dvignila svoje roke za obtožbo Seidlerja. V klubu je vsled tega nastala predsedniška kriza, ki pa se je poravnala s tem, da je pozneje poljska ljudska stranka glasovala z ostalimi skupinami kluba za tajno vojaško debato ter izjavila, da nikakor ni hotela se upreti avtoriteti predsednika kluba posl. Tertila. Nastop poljske ljudske stranke je znamenje (ki ga z zadoščanjem beležimo), da v Poljskem klubu vedno bolj prevladuje načelna politika in da so časi brezpoznojnega oportunitizma poljske delegacije pač za vedno končani.

Ob pol 1. popoldne se je pričela razprava o vojaških dogodkih zadnjega časa. Večina je sklenila, da naj bo ta seja tajna, krepka manjšina, sestoječa iz Jugoslovanov, Čehov in socialnih demokratov pa je bila za to, da naj se tudi o tej zadevi ljudstvu ničesar ne prikriva. Mnogi poslanci, ki so popreje glasovali za tajno debato, so pozneje priznali, da je bilo stališče manjšine edino pravilno. V dobro zaprti in zastraženi dvorani je tekla debata hitro naprej. Govorniki so govorili večinoma kratko in slišati je bilo marsikatero bridko obtožbo.

Od vlade je bil navzoč domobranski minister fml. Czapp s številnimi referenti. Tajna debata se danes ni končala, temveč je bila ob 7. prekinjena ter se nadaljuje jutri.

V naslednjem podajemo sejno poročilo: Predsednik je dal natopen prečitati cesarsko lastnoročno pismo, s katerim se sprejema demisijska čelera ministrstva. Finančni minister predloži izkaz o stavbah in investicijah držav-

nih železnic ter reguliranju rek in potokov 1. 1917. Proračunskemu odseku se rok za poročanje o proračunskem provizoriju podaljša do petka, dne 26. julija.

DEBATA O OBTOŽBI MINISTRSTVA.

V nadaljni razpravi o predlogu dr. Stranskega in tovar. da se dvigne obtožba proti ministrskemu predsedniku dr. Seidlerju in bivšemu notranjemu ministru grofu Toggenburgu, je poslanec Pacher pobijal predlog, češ, da ga ni vzeti za resnega, ker izhaja od največjih sovražnikov ustave. Govornik je zahteval, naj se razdelitev v okrožaj kar naitrežje uveljavi, in sicer zboljšana, dalje, da naj se omejitve raje gredo tudi na sodne okraje in da se pri organizaciji vseh sodnih in upravnih oblasti uresniči ločitev nemške Češke od češke Češke. (Prihrjevanje pri nemških nacionalcih.)

Poslanec prof. Jarc

Je izjavil, da je za stališče Jugoslovanskega kluba napram bodoči vladi merodajno to, kakšno stališče bo zavzela nasproti jugoslovanskemu vprašanju. Dr. Seidler je mislil, da bo s praznimi frazami prešel preko tega vprašanja. S tem, da je pod pretezo, da mora na jugu napraviti red, uvedel nemški kurz in nova preganjanja, je med Jugoslovani provzročil najstrožjo opozicijo. Tudi vsaka bodoča vlada bo doživela isto, če se ne bo prilagodila jugoslovanskemu vprašanju. Jugoslovanski narod se ne pusti odpraviti s praznimi besedami.

Govornik je nato omenjal avdienco Stajercijancev pri cesarju in podurad, da je ta avdienca povzročila nova preganjanja med Jugoslovani. Celo razgladnice s sliko dr. Korošca so med vojaštvom prepovedane in vojaške osebe, ki jih pošiljajo, kaznovane.

Napačno je trditi, da je jugoslovansko ljudstvo zapeljano. Priča za to so številni shodi, ki so bili prepovedani. Ljudstva se je povsod kljub prepovedi zbralo na tisoče, ker je ljudstvo hotelo slišati svoje voditelje.

Glavni pritisk pa je naperjen proti časopisju. Imamo kar tržno cenzuro; sodno, vojaško in politično. Kar smejo brati v Mariboru, Gradcu in na Dunaju, tega ne smejo na jugu. Liste kar enostavno ustavišajo. Med tem ko smejo drugi listi svobodno na fronto, je slovenskim listom razun »Stajercuc« »Resnic« in »Novic« odvzet frontni dehit. Obstrukcija »Stajercuc«, ki je postal dvorni in državni časopis, kar vsiljuje vojakom po strelskih jarkih. Na podoben način se pospešujejo listi, ki jih na Kranjskem izdaja malenkostna manjšina.

Govornik je omenjal premestitve kadrov hrabrih slovenskih polkov ter pritisk, ki se izvaja na uradništvo. Svaril je vlado pred razpustom občinskih zastopstev na Kranjskem, ki so se med vojsko izborni obnesla. Preganjanja bodo dosegla edino le to, da se bodo Jugoslovani še tesneje strnili. Če država ni sposobna, da bi se prilagodila jugoslovanskemu vprašanju, potem je nevarnost, da bo zapadla isti usodi kakor Rusija. Narodi in med njimi Jugoslovani pa bodo živeli naprej. (Živahno odobravanje pri Jugoslovanih.)

Ostali del govora je parlamentarna cenzura (dvorni svetnik Fleischner) črtala. Pač pa je prinesel dunajski »Abend« sledeče dostavek: Govornik se je pritoževal, da se vsi češki listi, izvenemški »Hlas Naroda« in vsi jugoslovanski listi, izvenemški »Stajercuc« in »Susteršičev« »Novic« in »Resnic«, ne dostavljajo na fronto, marveč kratkoma sežigajo na vojnih poštah. Pri sedanjem pomikanju papirja je to nezasišano, poleg tega pa trpe listi škodo vsled poštne. Govornik vpraša, zakaj listov pravčasno ne obveste, da se ne bi zastoj razpošiljali in tako trpeli veliko škodo.

Poslanec vitez Moraczewski (Poljak) izjavlja, da bo glasoval za predlog posebnosti zato, ker je imel vitez Seidler v svojem načrtu tudi delitev Galicije in Poljaki ne morejo nikdar dopustiti, da bi reševala avstrijska vlada vprašanje, ki se tiče izključno Poljakov in Ukrajincev.

Govornik je nato poslanec Soukup (češki socialni demokrat), ki je izjavil med drugim: Avstrijska vlada nam hoče pod krinko narodne avtonomije vsiliti 12 novih visokih uradnikov. To je razdelitev čelera češkega naroda. A mi vsled tega ne bomo umrli, pač pa lahko kličemo: »Tua res agitur, Austria«. Najprej nam je potreba prostosti, demokracije in suverenosti in še le proste odločitve neodvisnih narodov bodo odprle pot mogočnim obdnavski federaciji. Avstrija bi lahko postala svetovna Svica, a dosedajne vlade niso za to ničesar storile. Na avstro - ogrskih državnikih leži ogromna odgovornost, cel svet gleda sedaj na monarhijo. A ravno grof Czernin, na katerega so stavili nekatere

ri krogi tolike nade, je državi silno škodoval. Proklet je nesrečnega, bednega Masaryka; Čehi niso reagirali, a govorila bo zgodovina. Svet pozna profesorja Masaryka kot moža svetovne naobrazbe in ve, da je imel Masaryk toliko vero v monarhijo, da se je ponovno trudil v Belgradu in na Dunaju, da bi dosegel sporazum med Jugoslovani in monarhijo. Zname so njegove mislije v Belgradu, vsem še v spominu njegov nastop v zagrebškem veleizdatniškem procesu. A ko je videl one teroristične orgije v začetku vojne, je obupal nad Avstro - Ogrsko. Mutil se je jeseni 1. 1914. v Italiji in ni se vrnil več. V Pragi je pustil ženo in rodbino, sam pa se je podal kot sedemdesetleten starček, emigrant brez sredstev, po svetu. Tragika njegovega življenja obstoji v tem, da mora Tolstega učence pridigovati vojsko.

Govor grofa Czernina v Poljski je odzval Avstriji še zadnje prijatelje. Ves kulturni svet se zgraža nad njim. Kar smo proglasili zvezo z Nemčijo za najhujši problem naše zunanje in notranje monarhije, imamo po svetu le še sovražnike. Kaj pa sme Dunaj pričakovati od Berlina, kaže Brest - Litovski mir, ki je izročil velikanse pokrajine nemški nadvladi. Ta mir je samo vir vednih novih nevarnosti za Evropo.

Z glasovanjem za obtožnico pokažemo svetu, da se je združila svobodna demokracija v boj proti stari, okostnili avtokraciji. (Živahno odobravanje.)

O predlogu poslanca Stranskega se je glasovalo nato v pomenskem glasovanju. Ministrska obtožba je bila z 215 proti 162 glasovom odklonjena.

Zbornica je sprejela nato v drugem in tretjem branju zakon o draginskih dokladah učiteljem v obliki, kakor je bil sprejet v gosposki zbornici. Sprejet je bil tudi dodatni predlog češkega poslanca Stančka, naj se nakaže učiteljem vrhu tega še enkrat izredni draginski prispevek. Na razpravo pride skupna interpelacija vseh zborničnih strank o dogodkih na jugoslovanski fronti in zaledju. V taini seji je zbornica sklenila, naj se vrši razprava o interpelaciji z izključenjem javnosti.

INTERPELACIJE »JUGOSLOVANSKEGA KLUBA«.

Dunaj, 23. julija. Jugoslovanski klub in Češki svaz sta vložila danes skupno interpelacijo na železniškega ministra zaradi nameravanega transferiranja oddelka za tujski promet od ministrstva za javna dela k železniškemu ministrstvu in zaradi ustanovitve privatne službe, ki bi dobila monopol za prodajo vozniških listov državne železnice.

KRIZA V »POLJSKEM KOLU«.

Dunaj, 23. julija. Zaradi glasovanja o predlogu za ministrsko obtožbo je prišlo v Poljskem kolu do predsedniške krize, ker je poslanec Tertil odstopil od predsedništva. Vendar pa se je na takoj sklicani seji dosegel sporazum, nakar je Tertil svojo demisijsko umaknil.

NADALJNO IZPLAČEVANJE BEGUNSKIH PODPOR.

Dunaj, 23. julija. V begunskem odseku je utemeljeval poslanec Fon svoj že v pretekli seji stavljeni predlog, da se pusti begunski podpora tudi onim beguncem, ki so se vrnili domu, da se jim tako pomore iz največje bede. Po končani debati, ki so se je udeležili predvsem poslanci begunskih krajev, je bil predlog soglasno sprejet. Zastopnik notranjega ministrstva je sporočil, da se je njegovo ministrstvo v tej zadevi obrnilo na finančno ministrstvo, ki pa je mnenja, naj se razdelijo te podpore beguncem v obliki živil in drugih življenjskih potrebščin in je posredovalo v tem smislu pri prehranjevalnem uradu. Ta pa dosedaj še ni odgovoril. Z ozirom na te izjave je pozval odsek vlado, naj izplača podpore v denarju, ker od prehranjevalnega urada v bližnji bodočnosti pač ni kaj posebnega pričakovati, ljudje pa ne morejo več čakati. Odvisno je sedaj od finančnega ministrstva, ali bo upoštevalo sklep begunskega odseka ali ne.

Socijalno - politični odsek.

Dunaj, 23. julija. Socijalno politični odsek je včeraj sprejel zakonski načrt glede delavnega časa žena in mladostnikov in nočnega dela mladostnikov, kakor je bil načrt predložen od vlade. Delavni čas žena v tovarniških obratih je bil omejen v sobotah na 5 ur.

Odsek za državne nastavitve.

Dunaj, 23. julija. Odsek za državne nastavitve je odobril danes sporočilo poslanca Heineja glede od podko-

mišje sklenjenih korakov za izboljšanje materialnega položaja državnih nastavljenecv ter je naročil podkomiteju, da naj čimprej izravna z vlado še obstoječe divergencije. Odsek za državne nastavljenice je nadalje sklenil storiti potrebno, da se proglasi odsek za permanentnega.

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

iskava ustavišnja, ali župnik Cervar je ostal na ljubljanskem Gradu do 28. septembra 1914. Od tam so ga poslali k okrajnemu glavarstvu v Poreč, kjer so mu povedali, da ostane pod policijskim nadzorom in da ne sme iz svoje župnije. Oni čas, ko je bil v zaporu, so Italijani surovo postopali z župnikovo sestro, ki je vsled tega še bolj obolela.

Vprašamo skupno vlado, kako more upravičiti internacijo in konfinkacijo župnika Sime Cervarja? Ali so imele politične oblasti, zlasti okrajni glavar v Poreču, Mels-Colloredo, kak vzrok za to, ali je bila samo čin maščevanja Hrvatov sovražnih državnih uradnikov, ki so tako hoteli župnika Cervarja kaznovati za njegovo narodno delovanje?

2. Absolvirani trgovski akademik Ivo Bradetič, katerega je italijanska stranka v Istri sovražila kot narodno mislečega Hrvata, je bil na podlagi neke ovađuške brzojavke v novembru 1915 na otoku Krku ne nadoma aretiran in preko Reke poslan poveljstvu soške armade v Pistočno. Tam so z njim grdo ravnali, ga zaprli v klet, kjer je moral prebiti celo noč, nakar ga je drugi dan neki major izpraševal, zakaj je bil aretiran. Ves dan je moral čakati, da je armadno poveljstvo poizvedovalo po vzroku njegove aretacije, nakar so ga poslali z vojaško eskorto v Volosko k okrajnemu glavarstvu. Tam ga je izpraševal komisar Luttinger o vseh mogočih rečeh, ali ni mogoč navesti nikakega vzroka za aretacijo. Čez par dni ga je zasliševal avditor vojne mornarice dr. Cervinka, ki je Bradetiču zagrozil, da gre za njegovo glavo. Počasi šele so prišli do tega, da je morda Bradetič na Sušaku, kjer je absolviral trgovsko akademijo, spijoniral. Ker pa ni bilo niti sence kakake suma, so držali Bradetiča 8 dni na Voloskem, tačas pa so mrlično ali brezuspšno iskali okoli kaj za njega obteževalnega. Nato so gnali Bradetiča v Trst, kjer ga je prosluli major Lonek na vprašanje, zakaj ga drže v zaporu, surovo nahlupil: »Boste že vedeli to, marš v arest! Bradetič so zaprli nato v smradljivih in vlažnih prostorih južniških zaporov. Čez 15 dni ga je zasliševal avditor dr. Ingruber, ki pa ne zna nobene besede hrvatsko, obtoženec pa ni več nemškega jezika. Famosni sodniki so bili v zadregi, zato so iskali nadaljnega materialja. Kako nesmisleno so postopali, se vidi iz tega, da so izgubili cele mesece radi malenkosti. Pri Bradetiču so našli notes z belo - modro rdečim trakom z napisom »Slovensko društvo Reka«, spomin na izlet tega društva v Ilirsko Bistrico leta 1912. Sedaj so iskali za tem nedolžnim bralnim društvom jugoslovansko revolucionarno organizacijo. Po dolgem izpraševanju so se prepričali, da je društvo povsem legalno. Pozneje so ga obdolžili, da je nekoč klical »Živela Srbija!«, pa kje, tega niso znali povedati. Namen pa je bil vendar dosežen in Bradetič je ostal v zaporu. Obrnili so se tudi do policije na Reki, ki je drage volje dala informacije o Bradetiču, ali same fantazije, med temi smešnih trditve, da je bil Bradetič leta 1912 iz neznanih vzrokov pobegnil v Bolgarijo, kar je čisto navadna laž. Znani ravnatelj trgovske akademije Pachet je poročal, da je bil Bradetič svoj čas obsoben na 16 ur karcerja, ker se je udeleževal nekega dilaškega društva. In tako je imela vojaška sodnija nov material. Tako je bila vojaška preiskava šele po štirih mesecih ustavljena. Bradetič so gnali z vojaško asistenco v Lipnico in potem v Gollersdorf, kjer je bil do januarja 1916, nakar je bil radi težke obolenosti poslan v Buzet in tam konfiniran. V avgustu 1916 mu je dovolilo kopersko okrajno glavarstvo preselitev v Ljovran, radi milejšega podnebja, da bi tam lažje okrevljal. Ali okrajni komisar Luttinger ga je takoj, ko je prišel, odgnal od tam. Kljub boleznim je bil Bradetič v avgustu 1916 spoznan za vojaško službo sposobnega in je pretpel nato vse grozote, katere so pretrpel s »p. u.« označeni Jugoslovani. Po superarbitraciji so ga poslali k neki gradbeni stotnji na rusko fronto, kljub ministerstvalni prepovedi, da se enoletni prostovoljci ne smejo unorabljati pri takih oddelkih. Sprejem v ofirsko šolo mu je bil zabranjen, češ, da kot »p. u.« ne prihaja v poštev za izveščanje za ofirskega aspiranta. Bradetič mora torej za hudobno zasledovanje še vedno trpeti, namesto da bi se eksemplarično kaznovalo njegove preganjalce.

Vprašamo skupno vlado, ali je pripravljen, naznaniti točno vzroke preganjanja, kaznovati najstrožje krive funkcionarje, okrajnega komisarja na Voloskem, in zlasti brezvestnega avditorja dr. Ingrubera in sploh enoletnemu prostovoljcu Ivo Bradetiču dati polno zadoščenje?

Nemška gimnazija v Gorici.

Iz Gorice, 22. julija.

Po zadnjem odloku notranjega ministrstva se bodo morali torej vrniti begunci v domovino in sicer v begunske kolonije. Dvomimo sicer, da postane ta odlok mero, vsaj kar se tiče nalašč v ta namen postavljenih barančnih kolonij. Pa recimo, da se motimo in da nas preseneti ministrstvo s skorajšnjo izvršitvijo svojih načrtov. Kolonije vzrastejo in bodo kmalu tudi obljubene. Z begunci se pa vrnejo tudi otroci, dijaki. Za slednje pa ni nikjer niti najmanj preskrbljeno. Kje so slovenske srednje šole? V našem zapisniku deželne šolskega sveta, drugo nimajo prostora, ker so vsi zavodi, ki prihajajo zanje v poštev, še vedno zasedeni po vojaštvu.

Pozitivno nam je znano, da bo nemška gimnazija gotovo otvorena. S tem bodo postavljeni naši starši pred dejstvo: nemška gimnazija bo delovala, drugi zavodi se žali bog niso mogli otvoriti, ker ni hotelo vojaštvo izprazniti prostore. Starši bodo morali pošiljati svoje otroke v pomembnevalnico, ali pa segati globoko v žep in trošiti stotake in stotake, da se izšola njihov otrok v tujini. Spekulacija ni slaba in Nemci računajo že na to, da bo njihov zavod poln. Že sedaj jim poskakuje srce same radosti, saj si niti sanjati niso upali, da bo v Gorici gospodovala v edinem srednješolskem zavodu blažena nemščina. Od leta do leta se bo množilo število nemških dijakov, zato bodo že skrbelo tuje tvrde, ki delujejo za obnovo Gorice in Goriske, tuji uradniki, tuji de-

lavci, tuji inženirji, katerih je vsak dan več v naši deželi. Slovenski starši domaćini v lesenih kolonijah, njihovi otroci v Trstu, Ljubljani, — nemški starši v popravljenih in z vsem — tudi s kopalno sobo — opremljenih hišah, vilah in palačah, njihovi otroci pa pri njih, v glavnem mestu dežele, kjer nemščina niti deželni jezik ni. To je prav silka naše uboge Goriske. Ali je potem čuda, če dvomimo o pravični materinski ljubezni naše vlade?

Te razmere se morajo predrušiti. Do tedaj je pa vajina dolžnost, slovenski oče in slovenska mati, da nevpisete svojega otroka v nemške šole in da že takoj v začetku ne zvišate prostovoljno števila nemških dijakov. Ali naj bo vaš sin kamen v stebru nemškega mostu do Adrije? Na vašem lastnem otroku bi se znalo to bridko maščevati in celokupnosti s takim korakom le škodujete! Sicer vam je pa begunstvo odprlo oči in zato ne izgubljamo nadaljnjih besed in nasvetov.

Jugoslovanski železniški problemi.

Naša domovina ima po svoji naravni legi ob Jadranu že v naprej odkazano važno gospodarsko, posebno prometno vlogo. To so spoznali že v davno minulih dneh stari Rimljani, za njimi razni preseljenci, ki so narodi in pozneje tudi vsi oni, katere je usoda zanesla na naša sedanja tla. Za vzhodno jadransko obalo so se pričakali razni cesarji in kralji, razne države — ampak nikdo ni vprašal in tudi sedaj ne vpraša za mnenje na teh važnih tleh bivajoče Jugoslovane, pač pa si jih je vsakdo podjarmil.

Nova debla je napolnila zadnja leta in nam je prinesla besede, ki jo do tedaj naš jezik ni poznal — s a m o o d l o č b o narodov. Tudi Jugoslovani, kmeti in delavci, meščani in tržani, vsi so se mahoma zavedli važnosti trenutka in povzdignili svojo glasno zahtevo po močnem in samosvojem, svobodnem narodnem življenju v lastni državi. Nastopila je doba preporoda, prubjenja na vseh koncih in krajih.

Ker pa ni dobro, da se le govori o naši bodočnosti, ki si jo moramo utrditi sami, je potrebno, da tu pa tam pogledamo po svoji domovini in pretresamo gospodarske probleme, ki čakajo uresničenja.

Železnice so važen činitelj v vsaki državi in igrajo tako veliko vlogo, da tvorijo takorekoč eno izmed podlag državnega gospodarstva. Kaj pomaga pač državi še tako veliko bogastvo na podzemeljskih produktih, na rekah itd., kaj pomaga rodovitna zemlja z močnimi kmetijami, ako ni prometnih sredstev, da se lahko to prevažajo snovi in produkti s kraja v kraj. Železnice so pa v prvi vrsti poklicane, da z najmanjšo izgubo časa, z največjo ekonomijo izvrše to važno nalogo.

Drugi važni prometni činitelj pa je morje, ki tvori naravno vez med posameznimi svetovnimi deli. Da sta pa morje in železnica tesno navezana eden na drugega in se spopolnjujeta, je prav tako stara resnica.

Predidmo sedaj jugoslovanskim železniškim problemom. Jugoslavija potrebuje za svoje normalno gospodarsko življenje, s posebnim ozirom na svojo lego ob Jadranu, precejšnje število dobrih in smotrno zgrajenih železniških prog, ako hočemo namreč, da začne država kot gospodarska celota dihati, to je izvažati in uvažati — si moramo prikleniti v prvi vrsti morje k sebi in seveda obratno tudi obalo in zaledje k morju.

Morje, naš Jadran, je vez, ki nas spaja z ostalim svetom. To je naš izhod, naše okno v svet. Da pa moramo obratno največjo pažnjo našemu izhodu ter omogočiti kolikor mogoče velik dotok in iztok, je jasno. V to so potrebne ceste in druga prometna sredstva in sicer v prvi vrsti železnice.

Do sedaj se je naša jugoslovanska obala v jako mali meri izrabljala. Avstrijska gospodarska politika notranja in zunanja, je imela vse drugačne cilje pred seboj kakor namen povzdigniti gospodarstvo ob Jadranu. Zapisala se je nemški ekspanzivnosti kot nekaka avantgarda, prepuščala je vsem mogočim narodom svojo lastno obal v izkoristanje. Zveza z zaledjem je obstajala dolgo časa iz dveh železničnih zvez — s a m o d a sta bila spojena Dunaj in Pešta z morjem — na višje stališče se avstrijska gospodarska politika ni dvignila. Sedaj, ko ne rabita Dunaj in Pešta obali ob Jadranu, ste prepuščala Dalmacijo, hrvatsko Primorje in Istro stradanju in nesreči.

Kako je mogoče, da so ravno obrežne dežele tako usodno zadete po vojni? Zato, ker nimajo nikake prave zveze s svojim zaledjem, ker so hermetično zaprte od vsega sveta. Razen poti in pa nekega ozkotirnega stovara, ki se imenuje bosanska deželna železnica, ni Dalmacija nikoder zvezana z zaledjem, pa tudi pristanišča sama ne nudijo onih tehničnih popolnosti kakor bi jih morala. Pa kako tudi, ko pa je pred vojno vsak parnik pustil dalmatinske pristane ob strani, ker se ni plačalo pristati z ozirom na dejstvo, ker je dežela vsled prometne mizerije ob obalini z zaledjem premalo uvažala in izvažala.

Našo Jugoslavijo čaka v tem oziru res velika in važna naloga, ampak ako bo enkrat dovršena, bo tudi celi državni donosla soteran sad. V prvi vrsti se moramo zavedati, da živimo v pokrajini, ki so vsled svoje lege poklicane za vse drugačni razvoj in gospodarstvo kakor dosedaj. Drugi narodi se zavedajo tega, zakaj se ne bi mi? Ali naj pripustimo Nemcem njihov »Drang« na jug in iztok in čakamo s prekrizanimi

rokami boljših dni? Doživeli bomo slabše!

Spoznamo svojo zemljo, svoje gore, svoje morje in na podlagi tega spoznanja naj se začne gospodarstvo smoteno in pa z dalekovidnim ciljem. Dosedanje kolebanje mora zginiti in napraviti prostor politiki in gospodarstvu, ki naj bo v prvi vrsti jugoslovansko.

Potrebno je, da izpopolnimo naše stare železniške proge z modernimi napravami, ker to, kar se sedaj »vozi« po progah, so usmiljenja vredni vozovi, ki daleko več ne ustrezajo moderni prometni zadači. Ko bo vzpostavljen zopet nekoliko modernjši promet po naših dosedanjih progah, bo mogoče govoriti o prvih početkih jugoslovanskega samostojnega gospodarstva.

Nato pa nas čaka važna naloga, da pripojimo z novimi progami celo ozadje k obali, k Jadranu. Tu se nam odpira knjiga samih hvaležnih nalog — izpopolniti že obstoječe zveze v jugoslovanskem gospodarskem in prometnem zmislu. Prikloniti bo potreba Bosno in Hercegovino k normalnotirnem omrežju, ker bje v obraz, da sta ti dve važni deželi prepreženi samo z ozkotirnimi progami, ki edino ovirajo spojenje z ostalim svetom. Samo pomislimo, koliko časa se bo prihranilo na onih prekladalnih postajah. Na drugi strani naj se zopet uvažuje, da bo mizerij v Dalmaciji mnogo odpomoreno s tem, da se omenjene bosanske železnice prenove v narodnem zmislu. Potem šele bo Dalmacija spojena z Bosno in Srbijo z celo Jugoslavijo.

Toda še drugi problemi so tu, ki se bodo morali vpoštovati in ki se bodo morali tudi izvršiti. Imamo tu znani Dompierijev načrt, ki je velike važnosti za nas, ampak je izvedljiv šele, ko bo vse jugoslovansko železniško omrežje na nekoliko solidnejši podlagi. Dalje pa stopa tu v ospredje cela vrsta gradbenih načrtov, obrežna železnica Istra-Lika-Dalmacija, tretja zveza zaledja s Trstom, priklonitev Idrije k železniški mreži, gradnja proge Trbiž-Idrija-Delnice, Idrija-Kamnik itd. itd. Razni taki projekti se pojavljajo in vse bo potreba upoštevati. Posebno pa bo važno, da si svoje morje privežemo k sebi s pomočjo mnogih želez. zvez, ker te mnogo bolj pospešujejo blagostanje kakor stotine vojnih ladij.

Glejmo, da nas čas ne prehití. Vsakdo je poklican delati na stavbi bodoče naše svobodne države, kajti najprej misel, potem izpeljava, najprej načrt, potem šele izvedba. Mnogo je problemov, vsakdo naj poda svojo misel, svoje mnenje pri skupnem delu.

Tacitus.

Efijalti.

Vsak narod jih je imel in jih ima, a posebno žalostna je v tem oziru naša jugoslovanska zgodovina od kosovske tragedije do najnovejših časov. Zopet so razkrili in dokumentirano dokazali novo izdajstvo, ki bi bilo lahko pahnilo v največjo nesrečo ves jugoslovanski narod, posebno pa Hrvate in Srbe v banovini, ko bi se zločincem njihove nakane posrečilo.

Že od začetka svetovne vojne so se pojavljali kakor pri nas, tako tudi v banovini razni temni elementi, ki so neprestano denuncirali na Dunaju. V Budimpešti in zlasti raznim vojaškim poveljstvom na Hrvatskem. Nihče ni bil varen pred njimi. Denuncirali so jih kar križem, od bana do zadnjega seljaka. Koalicija se je trudila z vsemi sredstvi, da bi to tajno rovanje paralizirala, a posrečilo se ji je le deloma. Dosegla je sicer, da narodni rablji niso mogli vpriporiti takih persekucijskih orgij, kakor so se dogajale po nekaterih drugih slovanskih deželah, a bilo je še vseeno žalostno dovolj in žrtev nešteto. Najhujsa pa je bila ona politična depresija, ki se je polotila vsled neprestane in neposredne nevarnosti komisarjate in vojaške strahovlade cele hrvatske javnosti, zastupljena in zamorila vse javno življenje, politično, kulturno in tudi družabno. Saj je bilo vse polno ovađuhov, provokacij, ki so prestregli vsako še tako nedolžno besedo, jo po svoje zavili in razložili — in bil si na proskripcijski listi.

Narodni krogi se začeli že zgodaj sumiti, da so pravi aranžirji teh temnih pojavov stari spekulantji z narodnimi interesi, frankovski voditelji, na čelu jim žalostna trojica dr. Prebeg, dr. Frank in dr. Horvat, ki so že vsa leta od Khunovega padca sem rovarili v Pešti in posebno na Dunaju proti koaliciji in sploh vsaki vladi, ki ni bila v njihovi roki. Ponovno so si prizadevali, da bi spodkopali parlamentarizem, ker so računali, da je absolutizem, bodisi že v obliki civilnega komisarjata ali vojaške diktature, mnogo ugodnejše polje za njihove načrte. Če bi se jim posrečilo, da bi postal komisar človek njihovega zaupanja, bi bila njihova moč celo večja in brezobzirnejša, kakor če bi dosegli večino v saboru in dobili v svoje roke zemaljsko vlado. Brez kontrole bi lahko zlorabljali vlado in deželne institucije v osebne in strankarske namene, gospodarili po svoje z javnim premoženjem. In če bi le prišlo do volitev, bi s terorizmom vsega vladnega aparata lahko pridobili vsaj relativno večino poslancev.

Frankovci so tajili vsako zvezo z denunciacijami in ogorčeno zavračali vse očitke narodnih strank, čeravno je bilo vedno več in vedno tehtnejših dokazov za njihovo krivdo. Se ko je na saborski seji dne 16. maja izjavil ban pl. Mihalović, da imamo v rokah dokument, ki jasno dokazuje njihovo krivdo, so mu odgovorili frankovski vodje samo s porogljivim smehom. A pretekli teden je na ponovno frankovsko izziva-

nje predložil ban saboru serijo listin, ki ne puste nobenega dvoma več, da so frankovci povzročili vse denunciacije in vse rovanje proti saboru in hrvatski avtonomiji, da so oni v veliki meri zakrivali nesrečni terorizem prvega vojnege časa, ki je zahteval tisoče nedolžnih žrtev, upropastil nebroj eksistenc, pahnil v največjo bedo na stoletje rodin. Izdajalstvo frankovskih voditeljev je s tem razkrinkano pred vsem narodom in vzbujala gnus in obsodbo tudi v poštenih krogih izven narodnih mej.

Pred vojno se je hrvatskim narodnim strankam še vedno posrečilo, vsaj v zadnjem hipu, preprečiti popolno realizacijo frankovskih načrtov in obvarovati narod pred katastrofo frankovske strahovlade. Tem bolj pa so se frankovci trudili, da porabijo zase vojne zmede. Srečali so se pri tem z onimi tajnimi, a za to tem bolj vplivnimi faktori na raznih centralnih mestih, ki so tudi čakali samo na vojno, da uresničijo svoje načrte, porojene deloma iz naivnosti in fantazije, deloma iz zavednega sovražstva do vsega slovanskega. Ni samo neznatni poslanec Wichtl oni, ki vidi nalogo vojne predvsem v tem, da uniči poleg Rusije in Srbije tudi avstro-ogrsko Slovence, slabe, izčrpane ostanke pa za vedno vklene v nemške in madžarske verige. Vemo, da so bili in so med temi tudi činitelji z veliko močjo, ki so šli na delo s tako kruto brezobzirnostjo, da je ne pozna zlepa zgodovina. Komu se niso ježili lasje, ko je slišal, kaj se je godilo v letih 1914 in 1915 v Galiciji, v Bukovini in Hercegovini, v Dalmaciji, pa tudi na Češkem, Hrvatskem, pri nas Slovincih. In najžalostnejše je, da so našli ti naši smrtni sovražniki pomočnikov med nami samimi, da so vstajali izmed nas izdajalci in se vezali z našimi krvniki. Šusteršič je razposlal svojo okrožnico, ki naj bi ustvarila slovenske veleizdajalce, uničila našo narodno inteligenco, na Stajerskem in Koroskem so vstali nemški tatarji, med Hrvati in Srbi pa so šli na delo Prebeg, Horvat in Frank. Njihov vodja je postal nemški žid dr. Sachs, katerega je vojaška oblast oprostila pod firmo glavnega urednika frankovskega glasila »Hrvatska«, v resnici pa kot organizatorja protinarodnega gibanja. Delali so s starimi recepti, z denunciacijami in tajnimi ovađbami, z lažjo in obrekovanjem, s ponarejenimi in izmišljenimi dokumenti. Policijski uradnik Klubučarič je po njihovih navodilih sestavil listino vseh onih Hrvátov in Srbov, ki bi jih bilo treba uničiti, in jo podtaknil v belgrajskem državnem arhivu, kjer jo je pozneje sam »našel« in izdal kot tajni seznam zaupnikov srbske »Narodne Obrane« med Hrvati in Srbi. Znano je, da je vložil v ogrskem državnem zboru poslanec Smreczany tozadevno interpelacijo, ki pa je postala brezpredmetna, ker je koalicija dokazala, da je lista ponarejena. Sum je letel že takrat na Frankovce, a dokazati se jim ni dalo. V dokumentih, ki jih je predložil sedaj ban saboru, pa se nahaja med drugim tudi seznam »vleizdajalcev«, ki obsega ista imena kakor Smreczanyjeva lista. In avtor obeh je ravno Sachsov pomočnik Klubučarič.

Zanimivo in smešno obenem je, kako so prišle frankovske lumparije na dan. Dr. Sachs je tako zagrizen nemški žid, da ni hotel hrvatske postrežnice, ampak si je najel nemško. Pozneje se je ta sobarica preselila na Dunaj in tam je brala v listih novice, ki so jih spravili na svetlo pač ravno Frankovci sami in ki so pripovedovali grozne stvari, kako se shajajo na Hrvatskem veleizdajalci in zarotniki. Dobra ženica se je spomnila, kako so prihajali k njenemu gospodarju dan za dnevom razni gospodje, se zapirali v sobe in dolgo in tajinstveno posvetovali. Šla je in napisala ovađbo na dunajski »Kriegsüberwachungsamt«. In lepega dne lanskega leta so Zagrebčani strme in neverjetno poslušali, da se je izvršila pri dr. Sachs, splošno znanemu zaupniku policije in vplivnih dunajskih in budimpeštanskih krogov — hišna preiskava. Nihče ni vedel, kako in zakaj, zvedelo se je le, da je bilo konfisciranih nebroj spisov. »Ueberwachungsamt« je v tem spoznal svojo pomoto in hotel celo afero zopet »zatušati«. Za konfiscirane dokumente se je vnel oster zakulisni boj med vojaško in hrvatsko civilno oblastjo. Zmagala je izjemoma civilna oblast in tako so Sachsovi spisi prišli v banove roke. Izdajalci so padli v jamo, ki so jo izkopali sami...

Nova pisemska afera.

Dunaj, 23. julija. Kakor poročajo iz Haaga, priobčuje v New Yorku izhajajoči »Evening Post« besedilo privatnega pisma cesarja Karla, katero je baje pisal romunskemu kralju Ferdinandu in ki je bilo odposlano v drugi polovici februarja ter je baje odločilno vplivalo na mirovno vprašanje. Kakor poroča list, je neki zastopnik »Associated Press« v Jassyju izvedel za to pismo vsled zlorabe zampanja. V tem pismu je baje cesar Karol prisrčnih besedah opozoril kralja Ferdinanda na veliko nevarnost, ki grozi od izzhoda prihajajočega socialističnega vala vsem monarhičnim državam. Cesar je baje v tem pismu slikal nevarnosti, ki so nastale ob izbruhu boljševizma in njega prodiranju preko ruske meje za Avstro - Ogrsko in ki bodo enako ogrozile romunsko kraljevsko hišo. Zato se je baje cesar Karol v tem pismu zavzemal zato, da bi se romunski kralji z njim in drugimi evropskimi vladarji združili v boj proti anarhiji. Tudi je baje cesar obljubil, da ga bo podpiral in mu ohranil prestol, če zapusti kralj Ferdinand zaveznike. Cesar Karol je v pismu baje tudi razložil, da je romunska od zaveznikov zapuščena ter je opozarjal na brezmožnost napram mogočnim centralnim cesarstvom. Svoje pismo je končal cesar ba-

Preganjanje zaupnika rudarskih paznikov v Trbovljah.

(Interpelacija posl. Benkovića in tov. vložena dne 22. julija do domobranskega ministra in ministra za javna dela.)

Pritožbo rudarskih paznikov in poduradnikov trboveljske premogokopne družbe je zastopal med drugimi tudi kanclisist Josip Molek pri pritoževalni komisiji v Gradcu meseca maja 1918. Od tega časa sem zasleduje obratno ravnanje tega poduradnika, ker je po njegovem mnenju spiritus agens pritožb poduradnikov. Že koncem marca 1918, ko je bila akcija poduradnikov za zvišanje draginskih doklad v teku, katere akcija je imela uspeh ter se je končala z medsebojnim sporazumom, je obratni ravnatelj očital bivšemu Molekoveinu šefu, zakaj ga ni predlagal perustracijski komisiji, ki je takrat delovala v Trbovljah, da bi ga vpoklicala k vojakom. Tudi sicer je ravnatelj istemu šefu očital, zakaj Moleka ne spravi stran.

Te persekucije so trajale tako dolgo, da so imele končno sedaj zaželjeni uspeh. Ko je bila nedavno zopet v Trbovljah perustracijska komisija, je inženir Holik zopet označil Moleka štacijskemu poveljniku Faschingu kot onega, ki ga je treba spraviti iz rudnika. Podpolkovnik Fasching se je takoj oziral na to željo ter je skrbel za to, da je bil Molek vpoklican. Molek je sposoben samo za črnovoljniško službo brez orožja, in sicer kot pisar. Vsled tega je poslal Molek pritoževalni kraljevni komisiji v Trbovljah pritožbo, ker se ne sme brez zadostnih vzrokov, zlasti hudega zanemarjanja v službi, nikdar vpoklicati. Sploh Molek ne reflektira več na mesto v Trbovljah, marveč prosi za mesto pri c. kr. vojaškem rudarskem uradu v Lubiji pri Prijedru v Bosni. Molek ni zagrešil ničesar drugega, kakor da je nastopal kot zaupnik poduradništva. To je nov nezasišan slučaj terorističnega sistema, katerega se poslužuje podpolkovnik Fasching v Trbovljah, da prepreči vsako stremljenje delavstva in poduradništva po izboljšanju njih materialnega položaja in da označi njih tozadevno delo kot upor.

Vprašamo c. kr. vlado, ali je pripravljena storiti potrebno, da se takoj popravi krivica, ki se je zgodila kanclistu Josipu Moleku pri premogokopni družbi v Trbovljah?

Politična preganjanja v Istri.

(Interpelaciji Jugoslovanskega kluba na skupno vlado. Podani 16. julija.)

1. Dne 3. avgusta 1914 je bil župnik in istrski deželni poslanec gosp. Sime Cervar v Zrenju aretiran in v njegovem stanovanju je bila izvršena hišna preiskava. Orožnik Seidel ga je preiskal tudi po telefonu, ako bi morda ne imel pri sebi kakakega orožja. Italijani v Zrenju so od samega vesolja radi aretacije župnika demonstrirali, Hrvatje pa so žalovali. Župnika so vlekli v Trst, kjer mu je v vojašnici neki poročnik povedal, da je osumljen srbske propagande. Tudi v Trstu so Italijani psovali aretiranca. Celu v morje so ga hoteli vreči. V zaporu pri Jezuitih so ga vtiakili med tatove. Pozneje so ga pripeljali s 400 drugimi v Rihenberg. Dogodil se je pri tem pretrajljiv slučaj, da je črnovolnik Matija Cervar z nasajenim bajonetom eskortiral svoja brata župnika Matija Cervarja in odvetnika dr. Jurija Cervarja. Pri odhodu je del poročnik še poseben ukaz, naj se zlasti strogo pazi na duhovščino, kajti ta hoče zastupiti pitno vodo. Dne 14. avgusta se je vršil velik transport na železnici v Ljubljano, kjer je moral župnik Cervar ležati na prostoru, kjer je služil prej za hlev. Pozneje so ga prenesli v bolj suho sobo. Šele čez 20 dni ga je zaslišal neki avditor. Kljub intenzivnemu prizadevanju orožništva se je gibalo pavšalno obdolževanje župnika Cervarja vedno le okoli srbske propagande, za katero ni bilo nikake podlage. Šele po preteku več časa je bila pre-

je s tem stavkom: »To je čas, ko morajo kralji skupno nastopiti.«

To poročilo o dozdnevem in kakor moramo takoj tu konstatirati — v resnici neobstoječem privatnem pismu cesarja kralju Ferdinandu romunskemu je v mnogem ozirom nepravilno. Dejanski stan je ta-le: V sporazumu z zaveznicami je zunanji minister grof Czernin predlagal cesarju februarja t. l. da naj pošlje nekoga avstro-ogrškega štabnega častnika, ki naj romunskemu kralju ustmeno prinese neko sporočilo. To se je tudi zgodilo. Oni čas so bile države štirizeveze že sklenile premirje z Romunijo. Mirovna pogodba z Romunijo je bila v svojih temeljih določena in mirovna pogajanja z Rusijo so bila v polnem teku. Odposlani častnik je izvršil svojo nalogo tako, da je za kralja Ferdinanda določeno sporočilo sporočil nekemu častniku, ki je vžival osebo zaupanja romunskega kralja, da ta častnik nove sporočilo kralju. Na ustmena sporočila podana v dveh razgovorih, iz katerih so informatorji poročevalca »Associated Press« v Jassyju napravili pismo cesarja Karla kralju Ferdinandu, imajo to-le vsebino: V slučaju, da bi se obrnil romunski kralj za dosego miru do držav štirizeveze, se mu ni bali odklonitve. Mirovni pogoji, ki bi jih staval cesar, bi bili častni. Romunska more, ne da bi prevzela dolžnost vstopiti v boj proti svojim dosedanjim zaveznikom, skleniti zvezo s centralnimi državami, da se skupno z njimi bojuje proti nevarnostim mednarodne revolucije in anarhije. Če se tak pogodba ne sklene, pa bi centralne države ne bile dolžne pomagati Romunski v njenem boju proti Rusiji, ker štirizeveza ni več v vojnem stanju s sovjetsko republiko. Kar se tiče teritorialne posesti, je pripomnil avstro-ogrski častnik, da v tem štadiju ne more dati nobene izjave, marveč, da se mora to vprašanje pridržati za pogajanja med pooblaščenici. Ker je bilo naročilo za častnika s tem sporočilom končano, je izjavil, da je njegova misija izvršena. Kakor znano, je romunska vlada kmalu na to sporočila državam štirizeveze željo, po uvedbi mirovnih pogajanj.

Dva mirovna predloga.

Dunaj, 24. julija. »Zeit« prinaša iz Berolina baselsko vest »Lokalanzeiger«, ki pravi: Pri zadnjem sestanku ententnih državnikov so bile postavljene minimalne zahteve ententnih držav, na podlagi katerih bi se te spustile v pogajanja za mir. Temeljne točke teh zahtev so te-le:

- 1.) Brezpogojno izpraznenje Belgije. Nemčija mora vrniti Belgiji njeno suverenost in ji plačati odškodnino. Belgija se ne sme smatrati kot zastava.
- 2.) Nemčija mora brezpogojno vrniti Francoski Alzacijo-Loreno.
- 3.) Avstro-Ogrska mora odstopiti Italiji Trst in Trentin.
- 4.) Anglija obdrži Egipt in vse zavejane pokrajine, ki so bile nekdanj turške.
- 5.) Nemčija se odpove vsem svojim kolonijam.

Ce Nemčija sprejme te ententne mirovne pogoje, entente države ne bodo obstojale na tem, da bi se odtrgala Poznanjska od Nemčije in ne bodo zahtevale razkosanja Avstro-Ogrske. Na vsak način pa se morajo obnoviti Srbija, Črna gora in Albanija. Albanija naj bi prišla pod italijanski protektorat, Avstrija pa bi morala izreči svoj desinterese v vseh balkanskih vprašanjih.

Dunaj, 24. julija. »Nene freie Presse« poroča iz Berlina: »Vorwärts« prinaša po »Novi Žitni« pogoje, pod katerimi bi bila nemška vlada pripravljena skleniti mir. Glasom tega poročila je nemška vlada pred kratkim izročila španski vladi pogoje za eventualni mir. Ti pogoji vsebujejo te točke:

- 1.) Nobenih aneksij in nobenih kontribucij na zapadu.
- 2.) Mirovne pogodbe z Rusijo in Romunijo ostanjejo v veljavi.
- 3.) Vprašanje samoodločbe narodov se reši na mirovni konferenci, enako tudi vprašanje usode Belgije.
- 4.) Balkanska vprašanja se urede še le na splošni mirovni konferenci.
- 5.) Nemčija zahteva svobodno plovbo po morju in razoroženje Gibraltara in Sineza.
- 6.) Nemške ladje imajo pravico pri svojih potovanjih posluževati se angleških zalog premoga.
- 7.) Vprašanje nemških kolonij se reši na podlagi statusa quo ante.

Homatije na Ruskem.

PRODORANJE ENTENTE.

Kristijanija, 23. julija. Glasom poročil s Finske so se zapletle prodirajoče finske čete 20 km severno od murmanske železnice na polotoku Kola v boj z angleškimi četami.

Stockholm, 23. julija. (Koresp. urad.) Glasom poročila iz Helsinkijev prodirajo Angliji proti Murmuru in Arhangelsku. Meisto Murman je še močno ogroženo. Člane delavskega in vojaškega sovjeta v Kemu so vjeli in usmrtili. Entente čete so zasedle črto Kandask - Kem.

Moskva, 20. julija. »Pravda« poroča: General Gurkov je bil imenovan za poveljnika zavezniških čet v Murmanu. List »Novaja Zizn« je bil ustavljen. Šef orožništva v Jaroslavu, generalmajor Močalov, je bil zaradi protirevolucionarnega nastopa aretiran. Pod protektoratom entente se naj ustanovi republika, ki bi obsegala murmansko ozemlje in dele severne Rusije do Urala. Vstaja Bele garde v murmanskem ozemlju je zadušena. V Moskvi je bilo v drugič prepovedano izhajanje vseh boljševiških listov in revij. Štab generala Muravjeva, obstoječ iz 24. mož, je bil na postaji Rusaevki na murmanski železnici aretiran. Štab prostovoljske armade ob Donu poroča, da so vse prostovoljske formacije njemu podrejene. Štabni šef je general Aleksejev, poveljujoči general je Denikin.

Moskva, 22. julija. (Koresp. urad.) »Pravda« je izdal oklic, v katerem poziva,

da je treba očistiti Volgo, Ural in Sibirijo sovražnika ter zadaviti sibirsko kačo, ki zapira dovoz kruha. Trocki prepoveduje vsem vojaškim institucijam in vojaškim uradnikom, da ne smejo na noben način pomagati angleškim in francoskim častnikom. Te častnike je treba strogo nadzirati ter preprečiti vsako njihovo potovanje. Angliji so pregovorili moštvo nekaterih ruskih oddelkov, da je vstopilo v varstvo murmanske železnice v ententno vojsko, nadalje je ententa organizirala oddelke ruskega civilnega prebivalstva za vstop v svojo armado. Naborno gibanje, ki je imelo iz početka uspeh, danes že zaostaja. Sovjet v Arhangelsku je odredil, da se izprazni vojni pristanišče ter je ukazal zgraditi utrdbe in mobiliziral tehnične in artiljerijske čete ter najmlajših letnikov pehote. Glasom poročila murmanskega »Vestnika« so zapustile čete centralne vlade Soroki. Dne 7. julija je dospela tja neka angleška križarka. Razstreljeni mostovi so bili zopet popravljani.

Kijev, 19. julija. (Koresp. ur.) Rusko brodovje v Sebastopolu stoji pod poveljstvom domačih častnikov. Nemci se nečejo vmešavati v notranje zadeve brodovja.

Moskva, 23. julija. Glasom sem dopisnih vesti je Samara glavno zbirališče protirevolucionarnih elementov. Poleg generala Aleksejeva so dospeli tja bivši predsednik dume Rodzjanski in številni ruski vojaški dostojanstveniki. Glasom izjav Aleksejeva namerava protiboljševiška koalicija proglasiti Samaro za proviziorno rusko glavno mesto.

Moskva, 23. julija. Kakor poroča časopisje, so sovjetovce čete končno zapustile Orenburg. Na čelu voje orenburske vlade stoji Dutov. Boljševiki so odnesli s seboj vse dragocenosti.

Moskva, 23. julija. (Koresp. ur.) Tukajšnje časopisje poroča, da je bil severni okraj donskega ozemlja osvobojen kadetskimi čet. Enako je vladikavkaska železnica odvzeta kadetom. Dne 17. julija se je vršila splošna mobilizacija delavcev ter so bili nabrani delavci odpušteni za štiri dni, drugi pa dodeljeni posameznim oddelkom. Veliki knezi Igor Konstantinovič, Konstantin Konstantinovič, Ivan Konstantinovič in Sergej Mihajlovič, ki so bili v Alapaevsku zaprti, so bili glasom uradnih poročil dne 18. julija osvobodjeni ter so izginili. Angliji hitro izpraznjuje poslanski arhiv v Volodji. V Arhangelsku so Angliji nasiloma izkrcali svojo mislijo. Računati je, da se ententno veleposlanstvo preseli iz Volode v Arhangelsk.

ČEH — VLADAR VSEH RUSOV.

Berolin, 23. julija. »Leipziger Tagblatt« poroča iz Haaga: Vodja češko-slovaških čet Horvat se je proglasil dne 10. julija za vladarja vseh Rusov. V svojem manifestu naglašja, da bo posvečal vso svojo pozornost obnovitvi reda in da bo stremil za tem, da obnovi v Rusiji konstitucionalno vlado.

Mirbachov naslednik.

Berolin, 23. julija. (Koresp. urad.) Wolffov urad poroča: Bivši namestnik nemškega državnega kanclerja in bivši državni tajnik dr. Karl von Helfferich je bil imenovan za zastopnika Nemčije v Moskvi.

Berolin, 23. julija. (Koresp. urad.) Wolffov urad poroča: Glasom poročila Čičerina nemškemu veleposlanškimu poslovodji, je bilo dne 19. julija ustreliš nad 200 socialnih revolucionarjev leve, ki so bili udeleženi na umoru grofa Mirbacha in na vstaji proti sovjetski vladi.

Čar in njegova rodbina.

Moskva, 22. julija. (Koresp. urad.) Kakor pripovedujejo begunci z Urala, so Čehovi - Slovaki za ustreliš carja posredno odgovorni. Agenti Čeho - Slovakov so bili sporočili sovjetskim zastopnikom v Jekaterinburgu v imenu ententnih organizacij v Sibiriji, da bodo entente čete osvobodile carja ter ga postavile na čelo gibanja proti boljševikom v Sibiriji. Sovjet v Jekaterinburgu je sedel na ta lim in sklenil carja ustreliti, ker se je bal, da ga ne bo mogel prepeljati na kraj, ki bi ne bil ogrožen od Čeho - Slovakov. Ententa se je na ta način oprostila skrbi, kaj naj stori z osebo, prej z njo zvezanega vladarja, čigar eksistenca bi mogla samo prekrizati sedanje ententne načrte v Rusiji.

Moskva, 19. julija. (Koresp. ur.) Včerašnja številka »Pravde« slavi umor carja ter piše, da ga molitve duhovnikov ne morejo več oživiti. Nikolaj II. je bil samota prikazen. Bil je nosilec strašne reakcije, bil je kriv na vojni ter je bil na dve strani zvezan z roparskimi državami Evrope. Tam bodo lokalni nad njegovo smrtjo.

Rotterdam, 23. julija. »Morningpost« in »Times« poročata, da že dalj kot štiri tedne ni bilo nobene vesti o carju in da že dolgo tudi o bivši carici ni nobenih poročil. Zadnje pismo iz rok carice je bilo pisano dne 5. junija.

Stockholm, 23. julija. Carsko rodbino so prepeljali v neki samostan. Od članov rodbine Romanov so ostali v Petrogradu samo bivša velika kneginja Elizabeta in veliki knez Gabriel Konstantinovič, ki je v zadnjem štadiju jetike bolan.

Nastop Japonske.

Amsterdam, 23. julija. (Koresp. urad.) »Times« izvedo iz Tokija dne 18. julija, da je diplomatični svet sprejel načrt odgovora na ameriško predlogo glede intervencije v Sibiriji, kakor tudi načrte sporočil, ki naj gredo v tej zadevi na Angleško, Francosko in Italijo. Konstitucionalna stranka je sprejela resolucijo, ki pravi, da z ozirom na dejstvo, da soglašajo intervencijski načrti vlade s predlogi iz Washingtona, ne preostaja nobena druga pot, kakor priznati ameriško naziranje, da mora Japonska ozko strnena z zaveznicami nastopiti.

Amsterdam, 23. julija. (Koresp. urad.) Iz Tokija poročajo dne 17. julija, da bosta Japonska in Zedinjene države skupno nastopili v Sibiriji.

London, 21. julija. (Koresp. ur.) »Times« izvedo iz Tokija dne 17. julija, da so se seje kabineta in diplomatskega sveta vaje dan nadaljevale. Liberalna stranka je baje odločena sprejeti vladne predloge. Pričakovati je sklicanje državnega zbora na izredno sejo. Vlada je prepovedala časopisje prinašati poročila o gibanju čet in sploh poročila vojaškega značaja. Jutrišnjega posvetovanja kabineta in diplomatskega sveta se bodo udeležili vojni minister, moraristični minister in finančni ministri.

Storili se bodo sklepi o finančnih zadevah in preskrbi čet.

Haag, 23. julija. Glasom izjav ameriških bančnih ravateljev bo zahtevala Japonska za nastop v Sibiriji najmanj pokrajino severne od ceste Vladivostok - Irkutsk ob transsibirski železnici. Pokrajina se razteza od Irkutsk nekoliko 1000 milj proti vzhodu Japonska bi dobila v Sibiriji pokrajino, ki bi bila približno 2½krat tako velika kakor Nemčija in bi zavzemala tudi najboljša ruska pristanišča Vladivostok in Nikolajev.

Francoska ofenziva.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 23. julija. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Ruprehta. Angleški oddelki so napadli na mnogih mestih naše postojanke. Povsod smo jih odbili. Artiljerijski boji so na večer zopet ožveili. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča. Na bojišču je nastopil začasen mir. Južno reke Aisne sovražnik vsled svojih težkih izgub včeraj ni napadel. Tudi artiljerijski boj je popustil na moč. Pač pa je podvzel sovražnik srdite delne napade na obeh straneh Ourca in med rekama Ourcq in Marne. Napadi so bili odbiti. Južno od Ourca smo jih izločili z našimi protitanki. Sovražne oddelke, ki so vdrl na obeh straneh vasi Jaulgonne v naše prednje postojanke ob Marne, smo v protinapadu vrgli nazaj na reko. Jugovzhodno in vzhodno od Reimsa so se vršili krajevni boji. Včeraj smo sestrelili 52 sovražnih letal in 4 privezne balone. Poročnik Löwenhardt je izbojeval svojo 42. in 43. poročnik Billig svojo 26. poročnik Bolle svojo 25. poročnik Bibbard svojo 22. in 23. zmago v zraku. — V. L.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 23. julija. (Kor. urad.) Krajevni boji na zapadnem bregu Avre. Med Soissonsom in Reimsom je armadna skupina nemškega cesarjeviča ustavila nove sovražne napade.

Berolin, 23. julija. »Vossische Zeitg.« piše o položaju na zapadu: Proti novi fronti so se do zadnjega vsi sovražni napadi zlomili. Vse govori za to, da je skušal sovražnik izsiliti odločitev, ki bi bila za njega ugodna ter je sklepati iz tega, da je hotel sovražnik razširiti svoje napade na fronto med Soissonsom in Oiso. Proti temu smo storili ni vse, kar je bilo potrebno. Za nas gre za boj brez pridobitve ozemlja. Naš najvišji vojni cilj je in ostane, da prisilimo sovražnika h kar največjim žrtvam ne da bi dosegel kakršnekoli uspehe za celotni položaj in operativno svobodo. Skoro gotovo je, da je bilo uničenih 5-6 sovražnih divizij.

Rotterdam, 22. julija. (Koresp. urad.) General Maurice piše v »Daily Chronicle«: Nesmiselno bi bilo smatrati umik Nemcev za katastrofo. Mi sami smo morali to že večkrat storiti in smo bili vedno hvaležni, če se nam je posrečil umik, ki je vedno nevarna stvar. Kljub temu dokazuje to pot umikanje Nemcev, da se je ofenziva nemškega cesarjeviča popolnoma ponesrečila. Maurice pravi, da je morda trditve Nemcev, da zaveznic umikanja najprej niso spoznali, resnična ter pravi, da se je kaj podobnega že večkrat na obeh straneh zgodilo.

London, 23. julija. (Koresp. urad.) Poroča se, da so izvršili Francozi danes dopoldne severo - zapadno od Montdidiera nov napad ter da so tekem ene ure na fronti 4 milj prodrli za eno miljo. Dolžina odseka, na katerem se vrši nov napad, še ni znana. Francozi so zavzeli tri vasi.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

23. julija dopoldne. Čez noč se je poročalo s cele bojne fronte samo o artiljerijskih bojih. Severno od Montdidiera se je posrečilo živahno izvršenemu krajevnemu podvzetju Francozov, zasesti vasi Mailly - Reineval, Sauvillers in Aubvillers. Francozi so vjeli dosedaj 350 mož. Sicer je bila noč mirna.

Prevoz ameriških čet.

Švicarski listi poročajo iz Londona: Državni tajnik za brodarstvo Chiozza Mooney je izjavil v spodnji zbornici, da je bilo meseca aprila prepeljano v Evropo 117.212 ameriških vojakov, meseca maja 244.345, junija 266.372, v teh mesecih skupno 637.929. Angleške ladje so jih prepelele 330.956, torej nad polovico. Storiilo se je vse, da bo mogoče prepeljati v bodoče še več čet.

Plen nemških podmorskih čolnov meseca junija.

Dunaj, 23. julija. (Koresp. ur.) Meseca junija je bilo vsega skupaj uničenih 521.000 reg. ton trgovskih ladij, ki jih je mogel sovražnik uporabljati. Od početka vojne so izgubili sovražniki samo vsled vojnih dogodkov 18.251.000 reg. ton in od te vsote je izgubila Anglija sama 11.175.000 ton.

»Vaterland«.

Dunaj, 23. julija. Glasom berlinskih poročil listov se je peljalo na parniku »Vaterland« 10.000-13.000 ameriških vojakov, ki so najbrže vsi vtonili.

Rotterdam, 23. julija. Z angleške strani popolnoma molče o potopitvi bivšega nemškega parnika »Vaterlanda«.

Z italijanske fronte.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 23. julija. (Kor. urad.) Na italijanskem bojišču artiljerijsko boji mejnajoče se sile. Na albanski fronti je sovražnik nadaljeval svoje napadalne poskuse na obeh straneh gorenijske Devolje. Bil so vsi odbiti. — Šef gen. štaba.

Italijanski napad na prve zvezne zrakoplove. Iz vojnoporočevalskega stana dne 23. julija: Dne 20. julija je izvršil sovražnik splošen napad na skrajno nadležno naš prve zvezne zrakoplove na fronti ob Pavi. Sovražni letalci so napadli pet zrakoplovov in ofiriji - opazovalci so bili primorani, spustiti se na tla s padalinki iz višine več sto metrov. Spuščanje na tla se je izvršilo gladko in padalniki so

se izborno obnesli. Vsi lastni zrakoplovi so bili brez izjeme odtegnjeni.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

22. julija. Delovanje sovražne artiljerije v pokrajini Tonala, v dolini Brente in ob Pavi. Naše baterije so sipale mesta motilni ogenj in so razpršile delavske skupine v pokrajini hriba Cavedale kakor tudi kolone tovorni avtomobilov vzdolž Pave. Neka izvidna patrulja je vzela na grebenu Tonala eno sovražno strojno puško. Dva sovražna aparata sta bila sestreljena v zračnem boju.

V Albaniji so pridobile naše čete nadaljnega ozemlja v loku Devolija. Dobili smo okoli 100 vjetnikov in 7 strojnih pušk.

Češke čete osvojile Monte di Val Bella.

Budimpešta, 13. julija. »Pesti Naplo« prinaša po angleških listih baje zanesljive podatke o sodelovanju češko - slovaških čet v zadnji italijanski ofenzivi. V diviziji, ki si je stekla največ zaslug, da so Italijani zopet osvojili Monte di Val Bella, je bilo nad polovico Čehov, ki so se borili kakor levi. Juršali so s takim elanom, da so v prvem poletu vdrli v avstrijske järke in da se v boju na nož ni mogel rešiti noben avstrijski ali ogrski vojak. Seveda pa so imeli tudi sami težke izgube.

Politične vesti.

— Pred štirimi leti. Včeraj je poteklo četrto leto, kar je avstro-ogrška vlada izročila Srbiji ultimatum. Dan 23. julija je postal mejnik med dvema svetovoma, nikdar več se ne moremo vrniti tja, kjer smo bili prej. Nad dogodki onih dni leži še danes nerazjasnjena megla in ne vemo še, kaj so pravzaprav hoteli takratni povzročitelji sedanje katastrofe. Le to je gotovo, da niso slutili, da bo prišlo do takih grozot. Kako smešno se nam zdi danes, po štirih letih svetovne vojne, takratno uradno utemeljevanje in razlaganje dogodkov. Nekaj Srbov je s svojim zločinom v Sarajevu prislilo monarhijo, da kaznuje Srbijo, za Srbijo se je zavzela Rusija, Nemčija priskočila za to na pomoč Avstriji, Rusiji na to Anglija — kakor kriminalni roman. Danes priznava sam grof Czernin, da je vojna dvojni Nemčije in Anglije, da Nemčija potrebuje Balkan, ker brez njega ne more živeti, Avstrija pa mora z Nemčijo na življenje in smrt.

Do vojne je moralo priti. Nič več ne govori o zločinskih Srbih, o Sarajevu. A pred štirimi leti so zapirali in očešali one, ki niso verovali, da gremo v vojno samo za to, da maščujemo Ferdinanda in Zofijo. — Kakor pa je že prišlo do svetovne vojne, sedaj jo imamo in moramo z njo računati. Strahovita so njuna upoštevanja, nešteto življenj je uničenih. Pogazila pa je vojna tudi mnogo zla, ki je dušilo prej cele narode, ki pa se ne bo moglo vnovič ožveiti. Narodno suženstvo je premagano, pokopano. Prihaja novo človeštvo, družba svobodnih, enakopravnih narodov, ki bo zyrjena na načelih prostosti in pravičnosti. In to je tolažba nas vseh, ki smo izgubili svoje najdražje: njihovo trpljenje, njihova smrt, naše trpljenje in naša boleost — vse to bo prineslo nam, našemu narodu in celemu človeštvu novo bodočnost.

— »Prepovedani« časopisi. Sledeči listi so za fronto prepovedani: Arbeiter Zeitung, Arbeiterwille, Friede, Glas Slodobe, Slovenec, Slovenski Narod, Lidov Noviny, Venkov, Večer, Narodni Listy, Il Lavoratore, Ilustrovany Kuryr Codzienny, Kuryr - Lwowski, Piast, Vilag, Nepszava, Naprej, Hrvatska Država, Hrvatska Njiva, Glas Slovenaca, Hrvata i Srba, Berliner Arbeiter Zeitung. — In kdo je izdal to prepoved? Generalna vojnopoštna direkcija! Vojakom? Listom? Ne, svojim podrejenim uradom! Zato se nas kratkoma zažiga, ne da bi se nam ali našim vojakom-narodnikom kdo upal povedati, da je »Slov. Narod« prepovedan!

— Kaj vse Madžari vedo. Budimpeštanski »Uj Nemzedek« prinaša v eni zadnjih številki članek s poročilom o zadnjih dogodkih med Čehi in Jugoslavo. Najprej opozarja, kako se jugoslovanski in češki pokret dan za dnem širi, potem pa poroča o ustanovnem zborovanju JDS. v Ljubljani. Glavna karakteristika stranke je, pravi članek, da ne obsega samo Slovencev, ampak tudi jugoslovansko skupino hrvaškega sabora in pa češko državno-pravno stranko (!). Karakteristično da je, da avstrijska vlada o ustanovni skupščini ni vedela ničesar. Tu vlada še tudi vedno trpi, da rujejo Čehi proti Ogrski in zahtevajo še vedno Slovake za sebe. Wekerlejeva intervencija pri avstrijski vladi proti angleški propagandi je ostala brez uspeha.

— Oficirski odgovor na dr. Concljev praški govor. »Freie Stimmen« poročajo, da so oficirji pol. art. polka št. 8 kot odgovor na govor dr. Conclja v Pragi nabrali 100 K ustanovnine za nemški »Schulverein«. Ti vrli nemški oficirji so doslej nabrali že devet ustanovnin za nemški Schulverein. Slovanskim oficirjem se prepoveduje vsako politkovanje, pehaajo jih semintja, da bi prav gotovo ne mogla »prevzeti« niti enega kaka politična misel, nemški kanonirji pa kar na veliko delajo politiko in streljajo na nenemške politike s Schulvereinskimi ustanovninami, ki so namenjene za anektiranje slovanske dece. Dr. Concl je govoril že prav. Njegove besede so padle na rodovnitva tla, krone nemških kanonirjev pa na nerodovnitva, ker po vojni nemški Schulverein ne bo imel kaj opraviti med Slovani.

— Se ena madžarska propozicija o bosenskem vprašanju. »Uj Nemzedek« se bavi ponovno z jugoslovanskim problemom in pravi, da treba pri reševanju bosenskega vprašanja upoštevati: neoporečne pravice Ogrske, posebne interese Bosne in Hercegovine in vojni položaj, oziroma vojaške in narodno-gospodarske interese, ki izvirajo iz njega.

ga. Madžarski interesi so merodajni v prvi vrsti. Proponira glede na posebne razmere ta način rešitve: Brez pridržka uvažujemo hrvatske državno-pravne želje, zato hočemo priprikljiti Bosno in Hercegovino virtualno Hrvatski. — Z ozirom na posebne interese Bosne in vojne pa uredimo stvar dejansko tako-le: Bosna in Hercegovina bi obdržali svojo sedanjo avtonomijo dotle, dokler ne dosežeta vseh pogojev za faktično zedinjenje s Hrvatsko. Da se pa vzame v oziir tudi opravičena bojazen Madžarov, naj prideta dotle Bosna in Hercegovina morda kot posebna bosenska banovina pod upravo kakega madžarskega upravnega organa (bosensko ministrstvo), to je Bosna in Hercegovina bi ostali za sedaj v današnjem položaju, samo uprava bi prešla od skupnega finančnega ministrstva v delokrog kakega madžarskega ministrstva in iz skupne pokrajine bi prišla v vrsto dežel krone sv. Štefana. Ta načrt ni kompromis med madžarskim in hrvatskim stališčem, marveč naravno prizadevanje za izravnanje različnih interesov. Ako bi se dobrovoljno in brez zavisti Bosna in Hercegovina virtualno pripojili Hrvatski, bi se zadostilo hrvatskim narodnim težnjam, zadušili bi se klci nadaljnega nezadovoljstva in madžarsko-hrvatski odnosi bi postali plodna tla za sosedo, ki so navezani drug na drugega. To so modrosti!

— »Ožji nemški stik« s »hrvatskim«, »bosanskim« in »dalmatinskim« narodom. Sarajevski dopisnik celovških »Freie Stimmen« piše o jugoslovanskem vrvenju med drugim: Valovi na jugu države se dvigajo visoko, ali avstrijski Nemci bi ne imeli pri tem čisto nobene besede, ako bi šlo po volji Madžarov. Na ta način bi se »jugoslovansko« vprašanje na vsak način slabo rešilo. Čeprav ne more biti nikakega pogajanja s Slovenci, ki so nadvse mere nahujskani, bi bil vendar umesten ožji stik s hrvatskimi, bosenskimi in dalmatinskimi ljudskimi deli. Železniška zveza do Trsta samo ne bo nič pomagala avstrijskim Nemcem, mi potrebujemo sploh močnega, gospodarsko nam prijaznega juga, ako hočemo, da nam bo Balkan kedaj tudi koristil, kakor pričakujemo. Gorje pa, ako se bo dajalo zopet le polovičarsko in z levo roko sedaj, ko se ima izpolniti z vso vsebino: velikohrvatska ideja. Kajti kaj pravijo voditelji čistih Hrvatov? »Ako se naše želje in zahteve po državopravni združitvi vseh Hrvatov ne izpolnijo v vsakem ozirom, potem bi bile hrvatske ljudske mase prisiljene, vreči se v jugoslovansko naročje.« »Freie Stimmen« mislijo, da s pomočjo stališča »čistega hrvatstva« se dajo izpodbijati »panslavistične deklaracijske politike«. Zakaj navajamo ta bedasti »glas«? Le kot dokaz brezmejne politične naivnosti.

— Novi krediti entente Srbiji in Crni gori. Pariški »Journal« poroča: Aliiranci so dovolili 1. julija t. l. srbski in črnogorski vladi zopet nove kredite 650 milijonov frankov za nadaljevanje vojne.

— Amerika in samouprava Poljske. Od predsednika ameriške komisije za zunanje zadeve vloženi zakonski načrt, ki priznava avtonomijo Poljske ter obeta Poljski pomoč Amerike, se je poluradno sporočil članom komisije. Zakonski načrt se bo v prihodnji seji predložil kongresu.

— Ameriški Poljaki se vračajo v domovino. Poljski politični krogi so dobili iz nevtiralnega inozemstva poročilo, da je dobila misel povratka med ameriški Poljaki pravo razumevanje. Ustanovili so se uradi, ki likvidirajo poljsko posest in podjetja tako, da Poljaki ne bodo trpeli škode. Nova Poljska išče tako prvovrstnih mož, ki imajo izkušnje in potrebni kapital za gospodarsko delo po vojni.

— Češko - slovaško narodno posojilo. Dunaj, 23. julija. Razni dunajski listi so poročali, da je ententa podkupila češko - slovaške brigade na Ruskem z večmilijonskimi vsotami. Temu nasproti pa priobčije »Alld. Tagblatt« neko stockholmsko vest, ki pravi: Stroški rusko-slovaških brigad so se pokrili do konca leta 1917. iz 20milijonskega vojnega posojila, ki so ga podpisali Čehi vsaga sveta. In sicer so podpisali Čehi v Severni Ameriki in Kanadi 10 milijonov, češke kolonije na Francoskem in Angleškem 5 milijonov, na Ruskem 5 milijonov.

— Kako vojna uničuje Bolgare. Po izkazu mestnega zastopstva v Sofiji je bilo tam porodov: 1915. leta 3843, 1916. leta 2602, 1917. leta 1894. Umrlo je 1915. leta 2900 oseb, 1916. leta 2948, 1917. leta 2707. Porok je bilo 754, 366 in 421.

— Prehranjevalne razmere v Bolgariji. »Balkan Zeitung« poroča, da je imela kmečka skupina Zanko Bakalova-Omarčevskega posvetovanja o prehranjevalnih vprašanjih in se je vodstvo pogovarjalo tudi z ravnateljem urada za prehrano. Ministrski svet se je pečal v posebni seji s predlogi kmečke stranke. Ob tej priliki se je doseglo popolno sporazumevanje vseh strank v vladnem bloku, katero opravičuje upanje na uspešni konec vojne za svobodo. — Generalmajor Protogerov, ravnatelj urada za prehrano, se je odpeljal te dni v Berolin na važno posvetovanje. Te dni je bil zopet ministrski svet, ki se je znova bavil v glavnem s prehranjevalnim vprašanjem. Organizirajo ribji lov v vseh vodah. Za domačo rabo sme rediti vsaka družina enega prašiča.

— Iz nemškega glavnega stana. Nemški glavni stan je bil povišan v razred državnih ministrstev.

Slovenci pozor!

Pozor Slovenci!

Naročite **vojni album**

bos. herc. pešpolka št. 2, ki v kratkem izide,
knjigo junakov slavnih 2. bošnjakov, v kojih
vrstah se toliko hrabrih Slovencev bojuje.

Natančneje v lepakih.

Cena, ako se vnaprej plača: ljudska izdaja
30 K, krasna izdaja 40 K, po povzetju 50 K
oziroma 60 K.

Naroča se pri „Schriftleitung des
Kriegs-Albums b. h. I. R. 2 Lebring
bei Wildon, Steiermark.“

trgovskih zbornic, predvsem v Sofiji, Bukarešti, Carigradu, na Kavkazu in Perziji.

== Belgijsko vprašanje. Glasom poročil »Kölnische Volkszeitung« se izjavlja sedaj tudi belgijsko časopisje o Hertlingovih izjavah glede belgijskega vprašanja. Najbolj zanimiv belgijski list »Belgique«, ki izhaja v Bruslju, pravi: Če zahteva Hertling garancije za trgovanje Belgije z Nemčijo, potem se moramo sporazumeti. Taka zahteva je popolnoma v skladu s interesi naše države. Prelom naših trgovskih odnosov z Nemčijo in Srednjo Evropo bi pomenil naš pogin. Obsojeni bi bili, da bi se morali zadovoljiti s kostmi, ki bi jih nam Anglija pustila. Zdrava človeška pamet pa dokazuje, da se na gospodarskem polju Nemčija nima prav nič bati.

== Honduras napovedal Nemčiji vojno. Washington, 23. julija. (Kor. ur.) Državni urad za zunanje zadeve sporoča, da je država Honduras napovedala 19. julija Nemčiji vojno. Diplomatični stiki so bili pretrgani že 18. maja.

== Kdo bo litevski kralj? Nekateri listi so prinesli poročilo, da je neka litevska korporacija izvolila vojvodo Urah za kralja. »Norddeutsche Allgem. Zeitung« piše k temu: Del litevskega deželnega sveta se je brez privolenja Nemčije po vzgledu poljskega regenta sveta konstituiral kot litevski državni svet ter izvolil vojvodo Uraha brez vednosti nem. vlade za litevskega kralja. Svoj čas je Nemčija priznala neodvisnost Litevke samo pod pogojem, da jo odgovarja nemški interesom. Iz tega sledi, da Litevska nima pravice, samostojno odločiti o vprašanju prestola, tem manj, ker v samostojnem izvoljenem državnem svetu ni videti pravilnega zastopstva Litevke. Vest, da je vojvoda Urah sprejel ponudbo mu krono vsled tega ni resnična. Tudi v vprašanju litevsko - saksonske personalne unije, ki se vedno ponavlja v časopisju, še ni odločitve.

Mariborsko pismo.

(Od našega dopisnika.)

Maribor, 21. julija.

V znamenju novih policajev. Maribor ima zopet svojo posebnost: državno policijo v pravem pomenu besede. Došel je cel zbor detektivov in pravcati državni policisti — pa, kakšni so ti ljudje? Niti enega ni spoznati, če zanj ne veš, kajti vsi so preoblečeni v — vojake. Kot volji policijo ti — le tajni agentje gostilniške in kavarniške prostore in pridno — prisluškujejo. Kar slišijo, vseveda ni nič ugodnega, ker pri nas so se ljudje tako navadili, da posebno v gostilnah, čisto neženirano na vsa usta povedo, kar jim je na srcu. Sreče pa je dandanes vedno polno in zato ljudem usta prekipevajo neprijaznih besed glede vojne, stradanja in tistih gospodov, ki ne dajo zaželjenega miru. O policijah sicer pravijo, da je njih naloga, nadzorovati po javnih lokali in železnicaht tave in tatinske družbe, v ostalem pa samo informirati, kakšno je javno menje glede vojne in razpoloženje mas v splošnem. Nam se pa zdijo vseeno umestno, posvariti vsakega Slovenca, da bodi čim najbolj previden.

Kako si to predstavlja? Voda k. kr. okrajnega glavarstva je izdal v »Marburger Zeitg.« nekaj oklice, v katerem pozivlja, da naj tisti, ki imajo čas iti z nahrbtniki na deželo čez dan, tega ne storijo, če pa že, potem naj ne kupujejo več kot 1 1/2 kg krompirja za osebo (1) in tedno (1), če pa kupijo še kaj drugega, potem naj vse skupaj ne tehta več kot 9 kg (1). Vse to zato, ker težakom ter industrijskim delavcem ni mogoče tudi ven kupovati tih. — Odkod naenkrat ta skrb in ljubezen za industrijske delavce in težake? Mnogo ugodna ni treba in stvar je umljiva. Nemumljivo pa je, da more glavarstvo od ostalega prebivalstva kaj takega zahtevati, kot, da naj doma ali — živi z 1 1/2 kg krompirja cel teden. To je ali norost, ali pa zasmehovanje. Seveda, tisti tam, koder se je oni oklice, letak rodil, sede čez glavo v vsem, kar se življenju potrebuje. Zato naj bi se pa ne norčevali iz ljudske potrpežljivosti na tako očiten in nesramen način. Kdor nima življenja od zunaj, mora v 48 urah poginuti lakote.

Zapljena žena. Zapisnica o poškodbi. Po listih se je sila mnogo pisalo o zaplembi poročne pojebine v gostilni »K črnemu orlu«. Stvar je po sebi nesmislna — ker se je glavna pojebina, večerja, vršila dan popreje. Za poročni dan je ostalo le, kar treba za »malo južno« pri taki slavnosti. Ko je dospela iz Gradca dvojeva »komisija«, da zaseže, je morala seveda tudi pozvati zastopnika magistrata; ta pa — baže dr. Ur — se je zaplembi odločno upr in tako je bila stvar »v ostankih« končana.

Razno. Dne 16. julija proti 10. se je vžgal na glavnem kolodvoru poštni voz. Gasilci in drugi so se trudili rešiti, kar se da, vendar je večina zavojev (jedila in obleka ter perilo) uničena. Pravijo, da je to delo zlobne roke. — Na večer dne 18. julija je prišel čez mesto nepričakovano velik vihar. V trenutku je silna sapa dvignila take oblake prahu, da ni bilo videti mesta niti dva metra predse. Po strehah in nasadih je mnogo opustošenja. Vseemu je sledil nekoliko močan, a enakomeren dež, le skrajna poredkoma s točo pomešan.

Vesti iz primorskih dežel.

Iz Gorice, 5560 meščanov je sedaj vpisanih na goriskem magistratu. Stevilno prebivalstva se množi od dne do dne. — Mestna aprovizacija je za gorške odjemalce izpremenila tedni list. Mesto 115 kg koruzne moke na teden dobi sedaj vsak le 1/4 kg moke. Krompir in zelje sta odpadla. Zato pa dobi vsak 1/4 kg kruha na dan. Kakor vsaka izprememba, tako ugaša tudi ta za enkrat meščanom. Vprašamo pa deželno aprovizacijo, zakaj se pa na deželi ne napravi kakšna ugašajoča in mikavna izprememba? Če ni koruzne moke, pa krušno moko, oziroma kruh. Če pojde po tej poti naprej, ne bo naša dežela pridelala nič krompirja. Za to skrbje po noči vjetniki in vjetki, čez dan pa lastniki sami, ki si težijo glad s krompirjem. To bo debelo gledala revizijska komisija, ko ne bo našla v jeseni nič kg krompirja. V slani, toči, moči,

vjetnikih, vjetkih in posestnikih so nastali revizijski taki tekmeči, da to bodo popolnoma premagali. Že radi bodo rekvizicije, katere se nam je že obljubila od strani prehranjevalnega urada, bi se morala dati doželanom redna aprovizacija, ker drugače bodo vsi stroški za revizijsko komisijo popolnoma po nepotrebnem izdani.

Umrl je v Gorici gospod Alojzij Resen, civilni geometer, star 78 let.

Kmečka banka goriska se je preselila z Glinice zopet v Gorico in uraduje na Kornju št. 12. v prejšnjih prostorih.

Mesto podučiteljice v Dolini pri Trstu je razpisano. Prošnje do konca avgusta na okrajni šolski svet v Kopru.

Dnevne vesti.

== Vojna odlikovanja. Stotnik dr. Maks Samec je odlikovan z viteškim križem Fran Josipovega reda z vojno dekoracijo. S srebrnim zlatim križem s krono na traku hrabrostne svetinje so odlikovani: narednik Evgen Betetto 17. p. in Fran Mušič lov. bat. 7. ter stražmoister Fran Ljubec orožn. pov. 12. službujoč v Albaniji, stražmoister Anton Rapi, Anton Pirkovič, Alojzij Podkubošek, Ivan Stefandl, Fil. Vellacher, Ivan Zabret, Ignacij Zima in Karol Pivk.

== Vojno odlikovanje. Dr. Gustav Rosina, stotnik nekega črnovrškega polka na italijanskem bojišču, je bil odlikovan z zlatim Načrtno pohvalo, s podelitvijo medve. To je že njegovo četrto odlikovanje.

== Četrto odlikovanje. Narodnik Josko Divjak iz Ljubljane strel. p. št. 2. je odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo. To je četrto njegovo odlikovanje.

== Odlikovanje. Je bil pri poljskem havbičnem polku št. 101/II. Florian Mali in sicer s Karlovim križcem, železnim zlatim križcem in bronasto medaljo na hrabrostnem traku.

== Praporščakom v rezervi je bil imenovan enol. prost. kad. esp. 17. polka »Cesarjevič« Pavel Debeljak dodeljen generalstabinemu oddelku trdnjavskega poveljstva v Mostariju.

== Vojni album bos-herc. pešpolka št. 2. V kratkem izide vojni album bos-herc. pešpolka št. 2. V polku je služilo in služi veliko številu Slovencev, posebno slovenskih častnikov. Album opisuje polkovo delovanje ves čas vojne in prinaša slike in življenjske padlih in odlikovanih častnikov in onega moštva, ki se je posebno odlikovalo. Stane, ako se plača naprej 80 K, v elegantni opremi 40 K; po povzetju 50 K oziroma 60 K. Naroča se pri »Schriftleitung des Kriegs-Albums b. h. I. R. 2 Lebring bei Wildon, Steiermark«.

== Odlikovanje. Sekedski šef v notranjem ministrstvu grof Rudolf Chorinský je odlikovan z redom železne krone drugega razreda.

== Imenovanja pri c. kr. državno-železniškem ravnateljstvu v Trstu. Imenovani so bili v statusu I. strojnimi komisarijem: inž. Karel Travnjak, strojni adjunkt v kurilnici v Gorici; v statusu II. revidentom: Emil Makuz, adjunkt pri ravnateljstvu odd. VIII.; Emil Delbasso, adjunkt pri ravnateljstvu odd. VII.; Jos. Dolinar, adjunkt pri ravnateljstvu odd. V.; Josip Korošec, adjunkt in postajenačelnik v Hernalshafen; Josip Znidaršič, adjunkt in postajenačelnik v Metliki; Franc Zlatnar, adjunkt v Ljubljani, drž. kol. adjunkt; Milan Cepuder, asistent v Kranju; Peter Bradaska, asistent v Kranju; Alojzij Verhovc, asistent v Pazinu; Adolf Lukan, asistent pri ravnateljstvu odd. V.; Emil Drinovc, asistent v Ajdovščini; Rudolf Stergar, asistent v Kranju in Rudolf Kogl, asistent v Cervinjanu.

== Imenovanja v policijski službi. Policijski koncipist Maks Majerotto v Trstu, dr. Viktor Miloslavich v Zadru, Avgust Del Linz v Ljubljani in Rudolf Junowicz v Celovcu so imenovani za policijske komisarje na svojih službenih mestih.

== Promocija. Dne 22. t. m. je bil na vsenčiljski v Gradcu promoviran za doktorja prava g. Tina Čuš, t. č. poročnik č. v. 26. str. p. Čestitamo!

== Promocija. Dne 20. t. m. sta na dunajskem vseučilišču promovirala doktorjem prava Franc Jenko in Ivan Stanonik, oba nadporočnika v rezervi pri b.-h. pp. št. 2. Čestitamo!

== Posebno cenzuriranje nučnih inozemskih dopisov. Se pripisuje direktno izročanje takih pošilk pristojnemu cenzurnemu uradu v svrhu neovirane cenzuriranja pod sledečimi pogoji v obeh prometnih smereh: 1. Dopis se mora nanašati na nučne kunijske zadeve ali pa na splošno in javno korist. 2. Dopis je treba poslati v posebnem ovitku na cenzurni urad sam (za okrožje c. kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Trstu v prometu s Švico na cenzuro v Feldkirch, v prometu z ostalim inozemstvom na cenzuro Dunaj 11). popolnoma frankovan kot nužno priporočeno pošilko. Na pošilki naslovljeni na cenzurni urad mora biti ime in bivališče prednika natančno označeno. Za pošilke na cenzurni urad se priporoča uporaba rdečih ovitkov. 3. Za inozemstvo namenjeni vloženi predmeti (pismo ali dopisnica) morajo biti primerno naslovljeni in za prevažanje od cenzurnega urada na namembni kraj zadostno frankovani. — Ako odposiljatelj dopisov v inozemstvu nima na razpolago avstrijskih znamk za frankovanje v to svrhu, je izjemna dovoljena, da priloge mednarodne odpisnice v znesku, ki zadošča za frankovanje. Taki dopisi se pri cenzurnem uradu v prvi vrsti in brez odloka cenzurirajo in se, če ni prigovora, nemudoma poštnim potom pošljejo naprej. Če želi odposiljatelj, da se mu izroči prejemni list, potem naj prilogo pošilki na cenzurni urad še, ako le mogoče frankovani — pisemski ovitek s svojim naslovom. Cenzurnemu uradu neposredno doposlani dopisi, pri katerih označeni pogoji niso izpolnjeni, se cenzurirajo normalno.

== Prednostna cenzura nučnih inozemskih dopisov. Trgovsko ministrstvo razga-

ša, da se smelo nujne in važne trgovske korespondence, ako so v splošnem ali javnem interesu, v svrhu hitrega cenzuriranja pošiljati odsej naravnost na pristojni cenzurni urad. Dopis je treba uposliti cenzuri v priporočenem ekspresnem pismu, dovoljno frankirano seveda, z imenom in stanovanjem odposiljatelja na ovitku; rabi jo nal se pri tem po možnosti radeče kuverti. Vloženi za inozemstvo namenjeni dopis (pismo ali dopisnica), naj bo primerno naslovljen in za pošto odpremo od cenzure do naslovljenca dovoljno frankiran. Taki dopisi bodo nemudoma cenzurirani in odposlani naprej. Kdor želi, da se mu pošlje pošto predajo potrdilo, naj prilži še frankirano in na sebe naslovljeno kuvertu.

== Postopanje v namen proglasitve za mrtvega je uveden pri tukajšnjem deželnem sodišču za Floriana Hostnika iz Pušala, roj. 1894., o katerem ni od 2. novembra 1915. nobene glasu. Takrat se je udeležil kot vojak 17. polka bojev na soški fronti. Nadalje za dr. Karla Biceka, okrajnega komisarja na Kranjskem in poročnika 79. polka, o katerem ni nobene glasu več od 8. septembra 1914., ko se je prenel 8. septembra 1914. z oddelkom svojega polka čez Drino na srbsko ozemlje. Ako se ne oglasi do 25. julija 1919., bosta proglašena za mrtva.

== Sestanek ljubljanskega učiteljskega. Učiteljsko ljubljanskih ljudskih šol se vabi na važen sestanek v telovadnico II. mestne šole v petek, 26. julija ob 10. uri dopoldne.

== Umrl je v Ljubljani g. Fran Terček, posestnik na Sv. Petru, 65 let star. Bil je svojemu poklicu in bil odličan mešan, poštena slovenska duša, zvest somišljenik napredne stranke in radi svojega kremenitvega dobrodušnega značaja v vseh krogih izredno priljubljen. N. p. v m! — Pogreb se vrši jutri ob 4. popoldne k Sv. Križu.

== Preseli se na Dunaj s svojo pisarno gospod dr. Peter Valjavec, odvetnik v Postojni.

== Znamenje časa. Poljske tatvine so se pričele dožati vedno pogostje. Sedaj je glavni predmet krompir in vstroji fižol. Tatovi nič ne pogledajo, če-li niti bogatega posestnika ali zaplata, ki to je kak ubožec slučajno dobil v najem, da si pridela vsaj malo zelenjave. Sedaj tu, sedaj tam. Ne samo ljubljansko polje in druga predmestna setev trpi, marveč tudi vrtovi. Danes ponoči so n. pr. tatovi porušili precej krompirja po vrtičkih Sammasovih delavcev na Prulah. Jutri pride vrsta kje drugod. Nikjer ni varno. Pa se nič čuditi. Krompir je pod strogo zaporo, aprovizacija ga ne dobe dovolj, na trg ga ni in na ta način tudi najpoštenjšega človeka prižene glad, da seže po tujem, na četudi je siromakov. Živeti ali umreti. In tako se bodo pozneje godilo z drugimi sadeži. Baše bodo zopet prepovedani nahrbtnik. Za krompir je že itak, ponekod pa za vse. Se tisto kar bi kdo mogel s težkim trudom in za drag denar kje dobiti, ne bo smel — ker je prepovedano — se bodo reklo. Mari naj ljudje jedo kamente? Če se v mesto ne bodo pustili po drugi poti, kakor potem aprovizacija — te racije absolutno ne zadostujejo za najnujnejše preživljanje — bodo nastale nevezdrne razmere, katerih posledice se niti misliti ne more. Ljudje si bodo pomagali, kakor si bodo pa vedeli in znali, od gladi pa nihče rad ne umrje in če je še toliko naredb in paragrafov v raznih zakonikih, od katerih se pa živeti ne da. Torej, ali naj dajo dovolj aprovizacije, ali naj smejo prinašati pridelovalci na trg, ali pa pustite ljudi same po živeti, drugega izhoda ni, sicer si bodo prisiljeni iskati drugih, ne pač čednih potov, ker »sila kola lomí«.

== Patrone v otroških rokah. 13letni Ign. Blaz v Tomačevem je razbil po voljski patroni s kamenjem. Ko je eksplodiral, je ranila dečka na levem očesu in desn roki. Potem se je igral z voljsko patrono 13letni Jurij Jež. Ko je eksplodiral, ga je ranila težko na obeh rokah.

== Tatvine. 17letni Anton Dodič se je spazil na tovrni vlak, s katerega je na poti proti Dolem vrol štiri večje sladkorja v težji 220 kg. V Verdu je izstopil in spravil sladkor v neki čuvajnici in pri nekem kmetu. Potem je pregovoril svojo sestro, da je šla z njim po sladkor. Ko sta prišla k železniški čuvajnici, ju je zaprla v svoje stanovanje in šla po orožniku, ki ju je aretiral. Na Mirju so neki najemniki odnesli krompirja za 400 kron. Zepne tatvine na kolodvoru se dogajajo vsak dan. Tako je bila zopet nekemu železničarju v gneči ukradena denarnica s 620 K.

== Umrl je na Jeseniah g. Marija Hrovat rojena Hafner. N. v. m. p. 1. Človeško čepinlo so našli v bližini planine Počke.

== Iz Črnomlja nam poročajo: V sled ukazov deželnega odbora kranjskega se je vršila v Črnomlju dne 16. t. m. občinska seja, pri kateri se je pokazal naš občan župan v pravi luči. Ko je prišla znana resolucija dež. odbora na dnevi red — resolucija, ki naj bi rešila potapljačo si ladijo nekaterih dež. odbornikov, — prišlo je do burnih prizorov. Ker dež. odbor zahteva brez-pogovora, da se sprejme resolucija tako, kakor jo on predlaga in hoče izsiliti z grožnjami, pokazalo se je splošno ogorčenje nad tako kršitvijo občinske samostojnosti, izjemo sta delala le župan in bivši župan Matija Skubic. Župan je dal glasovati za resolucijo dež. odbora, a za njo bilo je dobilo le eden glas. Večina — navzočih je bilo razun župana še 13 odbornikov, — je predlagala drugo resolucijo, ki pravi, da občina vztraja pri svoji izjavi za majniško deklaracijo. Tega predloga naš župan ni hotel dati na glasovanje, češ, da mu je tako »narodenoc«. Ker pa občinski odbor ni hotel sodelovati pri kršenju občinske samostojnosti in je hotel sklepati po svojem prepričanju in ne tako, kakor je očetu županu »narodenoc«, zapustili so vsi razun župana in njegovega gori imenovanega opreda posvetovalnico. Oče župan pa so se obrnili po »narodenoc« do dež. odbora po nova »narodenoc«. — Nikdo bi ne veriel, da je kaj takšnega v današnji nekoliko prosvitljeni dobi res še mogoče. Ime poročevalca pa nam jamči, da ima mesto Črnomlja res župana, ki si upa postopati, kakor slavni njegovi predniki v nemški Schladu.

== Raspuščen občinski zastop. Občinski zastop na Slapu pri Vipavi je raspuščen radi nesklepnosti. Gerentom je imenovan Karel Bone, prisedniki so: Anton Potrat, Matej Podgornik in Anton Nabergoi.

== Iz Vipave nam pišejo: Dne 7. in 14. t. m. je priredilo »Učiteljsko društvo za sodni okraj Vipava« veselico z veseligr »Ciganic« v Vipavi, v prid oslepelim slovenskim vojakom in v korist knjižnice »Učiteljskega društva«. S to veselico se je omenjeno društvo predstavilo tudi širšemu občinstvu. Igra sicer ni bila osobito srečno izbrana, ali zaenkrat temu ni zameriti ob tako malem številu izvirnih slovenskih iger. Namen »Učit. društva« pa tudi ni prirejanje veselice, izgr. itd., temveč mu služijo vse take prireditve v dosegu pripomočkov in duševno povzdigujo učitelstva, ki hoče s samozabrazevanjem dvigniti slovenski narod. Z naravnost ogromno udeležbo občinstva (čez pol-druge tisoč) je slednje dokazalo, da ve centi delo učitelstva ter mu zaupa. Opazili smo obilo duhovšine, z vipavskim g. dekanom na čelu ter dosti odlične gospode iz Vipave in okolice. Največ je bilo preprostega ljudstva, kateremu je bila vsa prireditev namenjena, akoravno, kakor že omenjeno, igra ni bila brez napak. Pa drugič kot odškodnino kaj boljšega! Obe predstavi sta prinesli 2816 K dohodkov. Zal. stroškov je dosti, ali vseeno bo ostala lepa vsota v oba dobra namena. Vsi trije samospeli gđ. Ivanke Cukove, učiteljice, so bili izborni in veseli moramo biti, da imamo v svoji sredi tako izborni moč, ki nam bo gotovo še marsikaj zapela v korist v čast učitelstva. Ker moškega učitelstva vsled te grozne vojne manjka, so pripomočki k dobremu uspehu te veselice tudi sledi gđ. neučitelj: Ivan Krhne, Danilo Dekleva, M. Vidrih, Fr. Zgave in M. Cvetko. Vsa čast jim in prisrčna zahvala! Zahvala tudi g. županu iz Vipave, kateri je dal na razpolago prostor in je sploh veliko pripomogel, da se je mogla vršiti predstava! V igri sami so zlasti ugajali cigani, potem — zdravnik dr. Paček, da ne omenim sodnega sluga Petra Brenka, ki je s svojimi jako umestnimi šalami žel obilo smeha, ako se je le pokazal na oder. Pa tudi ostali igralci so častno rešili svoje vloze.

== Prostovoljno gasilno društvo Gaberje priredi dne 11. avgusta veliko vrtno veselico v Sokolskem domu v Gaberju, ter se naj blagovolijo vsa druga bratska društva na to ozirati ter dotični dan nobene veselice prirediti.

== Poroka. Iz Žalca nam poročajo: Dne 22. t. m. se je poročila gđ. Marija Selič, učiteljica v St. Lovrencu z g. Slavkom Jagodič, praporščakom. Obilo sreče!

== Iz Slovenskih gor ne pišejo: Zadnji dnevi so bili v toliko neugodni, da so nam na večer 16., 17. in 18. t. m. prinesli prav neprijetne viharje, ki jih je tudi toča spremljala, večjih debela kot veliki fižol. Da škoda ni večja je v okolnosti, da se je mešala z močnim dežjem. V vinogradih ponašev dobro kaže. Vina bodo zelo mnogo in zelo tesna za posodo. V kakovosti (sladkobi) bodo za lanskim sicer zaostajala, vseeno pa je pričakovati, da bodo prav dobro. Kupci že sedaj prihajajo in sicer z neverjetnimi ponudbi, a povsodi je vprašanje: »Kdo bude dal posodo?« Ponekod se je — v senčnih legah — vsleda peronospora in napravila nekaj škode.

== S srpom smrtno zadeta. Poročali smo že, da je bila v Vel. Nedelji s srpom smrtno zadeta neka begunka. Sedaj smo izvedeli še naslednje podrobnosti: Dne 18. julija je šla Cilka Jel en, ki je doma iz Dobberdoba ter se je nahajala v zadnjem času v Veliki Nedelji na Stajerskem, na polje žet žito. Tam sta bili sestri Ana in Marija Bratusa. Med delom sta se ti dve sprli in Marija je vrgla srp proti svoji sestri, zadela pa je Cilko Jelen v hrbet neposredno pod srcom ter ji prerezala glavno srčno žilo. Cilka se je takoj zgrudila ter čez par ur izdihnila svojo mlado dušo. Namesto, da bi se po treh letih begunstva povrnila v domovino ter da bi bila materi v tolažbo, jo je zadela v cvetoči dobi njenega življenja tragična smrt. Naj ji bo zemlja lahka, se stram in bratom pa naše sožalje!

== Pet paznikov za skladišča sprejme v službo c. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu, 4 v postajni in 1 v strojni službi in v delavnicah, s 1000 K začetne plače, stanarino in prispevkom za službeno obleko. Podčastniki s certifikatom, ki so v smislu zakona z dne 19. aprila 1872, drž. zak. št. 60 v to upravičeni, naj vložijo svoje prošnje, opremljene z izvirnim certifikatom in zdravniškim spričevalom o popolni telesni sposobnosti, najkasneje do 10. avgusta t. l. pri c. kr. ravnateljstvu državnih železnic v Trstu, ekspozituro Ljubljana. Pogoji za podelitev take službe je tudi znanje nemškega službenega jezika v besedi in pisavi (1) ter vsaj enega v obsegu ravnateljstva državnih železnic v Trstu navadnega deželnega jezika.

== Pax aeterna je naslov grandioznemu filmu, ki se bo uprizaril v kratkem v tukajšnjem Kino Idealu. Predvajal se je po vseh evropskih mestih ter povsod žel prave triumfe. O njem piše »Wiener Mitags - Zeitung« dne 19. marca 1918: ... je to drama, ki jo po pravici lahko označimo kot najlepše in najzanimivejše filmsko delo v tej seziji. Vse strahote vojne in blagoslove miru nam predčuje v najvažnejših barvah in plemeniti žena vredna kmečke krone, da vladarju, ki sklene večni mir, roko v zvezo. Globoko ginjeno je sledilo občinstvo tem dramatičnim dogodkom in ko je končal prolog s stih: »O Bog, končaj ta boj, prepir in vrni svetlo zopet mir!« je sledilo tem besedam dolgotrajno navdušeno ploskanje. Film, ki ga je genialno sestavil genialni ravnatelj nordijske filmske družbe »Ole Olsen, spremlja odlična kompozicija kapelnika Franca Eberja. (Izvajala se bo tudi v našem Kino Idealu.) Pri dunajski premijeri so bili navzoči številni člani cesarske hiše, vsa dunajska elita ter umetniški krog! — O tem imenitnem filmu se izpregovorimo.

== Kino Ideal. Samo še danes se predvaja Karla Matulla senzacionalni štridejanski detektivski film »Sled v snegu«. Jutri, v četrtek in v petek pa se uprizaro krasna drama v treh delih »Plamenice sanje«. V glavnih vlogah znameniti umetniki Valdemar Psilander, Filip Beck in Aud Egede Nissen. V dopolnilo zabavna

tridejanska burka »Presneti alkohol« z znanim komikom Herbertom Paulmüllerjem in Pavlo Müller. Predstave od 4. popoldne dalje, zadnja ob 9/9, na vrhu s spremljevalnim izbornim gledališčem godbe.

== Zgubila se je na Marjinem trgu leva svileni črna rokavica. Pošteni najditelji naj isto odda na Sv. Petra cesti št. 11. I. nadstropje.

== Izgubila se je denarnica z večjo vsoto denarja. Odda naj se na glavni pošti gosp. Bizovičarju.

Aprovizacija.

+ Načelniki krušnih komisij se vabijo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v četrtek dne 25. t. m. ob pol 12. uri na Poljanski cesti št. 13. I. nadst.

+ Prodajalci sladkorja se vabijo, da se takoj zgledajo pri gosp. ravnatelju Lilegu radi nakazila sladkorja.

+ Meso na zelene izkaznice B št. 1491 do konca. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1491 do konca prejmejo goveje meso po nižnji ceni v četrtek dne 25. t. m. dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od pol 8. do 8. št. 1401 do 1600, od 8. do pol 9. št. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. št. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. št. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. št. 2201 do konca.

+ Ovseni riž za doječe in noseče matere se daje oddajal v vojni prodajalni, Gosposka ulica, po sledečem redu. Na izkaznice: št. 1 do 400 dne 25. julija, št. 400 do 800 dne 26. julija, o št. 800 naprej dne 27. julija. Na vsako izkaznico se dobi 1 kg ovsenega riža, ki stane 1 krono.

+ Kisla repa za VII. okraj. Stranke VII. okraja prejmejo kislno repo na nakazila za mest v četrtek dne 25. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 8. do pol 9. št. 1 do 200, od pol 9. do 9. št. 201 do 400, od 9. do pol 10. št. 401 do 600, od pol 10. do 10. št. 601 do 800, od 10. do pol 11. št. 801 do 1000, od pol 11. do 11. št. 1001 do konca. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 75 v, vse druge stranke po 1 K 50 v. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kisle repe.

+ Kisla repa za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja prejmejo kislno repo na nakazila za mest v četrtek dne 25. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od 2. do pol 3. št. 1 do 200, od pol 3. do 3. št. 201 do 400, od 3. do pol 4. št. 401 do konca. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 75 v, vse druge stranke po 1 K 50 v. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kisle repe.

+ Kislina repa za IX. okraj. Stranke IX. okraja prejmejo kislno repo na nakazila za mest v četrtek dne 25. t. m. dopoldne pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: od pol 4. do 4. št. 1 do 200, od 4. do pol 5. št. 201 do 400, od pol 5. do 5. št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kisle repe. Tiste stranke, ki se izkažejo s kakršnokoli izkaznico ubožne akcije, plačajo kilogram po 75 v, vse druge stranke pa po 1 K 50 v.

+ Marmelada za VIII. okraj. Stranke VIII. okraja, ki niso pri nobeni ubožni akciji, prejmejo marmelado v četrtek dne 25. t. m. dopoldne pri Mihleisnu na Dunajski cesti. Marmelada se bo oddajala na nakazila za mest po naslednjem redu: od 2. do 3. št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 400, od 4. do 5. št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg marmelade kilogram stane 6 kron.

+ Marmelada za IX. okraj. Stranke IX. okraja, ki niso pri nobeni ubožni akciji, prejmejo marmelado v četrtek dne 25. t. m. dopoldne pri Mihleisnu na Dunajski cesti. Marmelada se bo oddajala na nakazila za mest po naslednjem redu: od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 1 kg marmelade, kilogram stane 6 K.

+ Kumpci s čebulo. Iz ljubljanske okolice nam poročajo, da hodijo že sedaj mimo kmetov v okolici prekupci, ki kupujejo po cele vozove še nezrele čebule in jo izvažajo iz Ljubljane. Opozorjamo mestno aprovizacijo na to postopanje, da poskrbi, da Ljubljana ne bo ostala brez čebule. Proti brezvestnim prekupcem bi bilo treba nastopiti z vso strogostjo.

+ Cenejša živila za državne uradnike. Ne pri nas, pač pa na Ogrskem je prišel tamošnji prehranjevalni minister na idejo, da bi kazalo dajati državnim uradnikom živila, zlasti moko, po isti ceni, katero je imela lani, kar bi pomenilo toliko, kakor 16 milijonov kron podpore. Poleg tega namerava ogrski prehranjevalni minister ustanoviti za državne uradnike skupne kuhinje.

+ Žito z Ogrske. Stajerskim nemškim poslancem se je baže sporočilo, da se glase poročila zadnjih dni iz Ogrske in Hrvaške glede dovosa

Bartulović: Maribor 1914. J. Novak: Sprehod. B. Mašić. Dejanova majka. Dr. F. A. Čičić. Bosanski franjevec prema Omer-paši. S. Kondić. Moji snovi. K. Kraljić. U pregledu pišu Res. N. Bartulović. H. Kreševljaković. M. B. Janković. V. Corović. O Kosoroviću pripovetkama. Pučkom prevratu na Hvaru. češki revijama itd. — »Književni Jug« izlazi 2 puta mesečno latinicom, cirilicom i slovenski, prva je i jedina jugoslavenska revija, a stoji 20 K na pola godine. Adresa: »Književni Jug«, Zagreb, Gundulićeva ul. 29.

— **Jugoslavenska Akademija znanosti in umetnosti** v Zagrebu je izdala svoje publikacije za 1. 1917. in sicer 14 obsežnih, deloma zelo obsežnih knjig. Med njimi se nahaja delo dr. M. Kreslerja »Gustoča, žetelstva Hrvatske i Slavonije« in Jaziceva monografija o velikem panslavizmu Juriju Križaniću iz 17. stoletja. Iz Lietopisa posnemamo, da se je Akademiji lani dovolilo, dobivati tiskopise iz entitnih držav, če gredo preko — Budimpešte. Poleg treh dosedanjih razredov (histor. filol. filoz. jurid. in matematičnoprirrodoslovnega) se snuje še čerti, umetniški; denarni prispevki za ta razred prihajajo v precejšnji meri: kanonik Janko Barle je pred nekaj časom v to svrhu Akademiji poklonil 1000 K. Dohodkov je Akademija za 1. 1916. imela 185.290 K, stroškov pa 124.881 K. Vrednost njenih nepokretnih znanstvenih 846.950 kron. — Izdaje Streklike Slovenske Slovnice podpre Akademija s 1000 K.

— **Analfabetizem v Bosni in Hercegovini.** V preteklem šolskem letu je bilo v anekstiranih deželah skupaj 487 ljudskih šol. Od teh je bilo 331 deželnih, 146 konfesionalnih in 10 zasebnih. Učencev je bilo 42.587 kar ne znaša niti tretjine vseh šolobveznih otrok. Od prebivalcev, ki so stari nad 7 let, jih zna čitati in pisati 177.168, to je komaj 12 odstotkov vsega prebivalstva. Analfabetov je bilo 1.311.822, t. j. 79 odstotkov. Nekateri kmetiči okraj imajo nad 90 odstotkov analfabetov. Žalostna slika po 40letni dobi avstro-ogrsk uprave!

— **»Založen (ustanovitve) Narodno divadlo 1868.«** Pod tem naslovom je slavoslovni odbor za jubilej Narodnega divadla v Pragi izdal spominski spis, ki smo ga že dni prejeli. Poleg uvodne pismi Eliške Krasnohorske in zaključne pesmi Ad. Heyduka — Krasnohorska in Heyduk sta nestorja češke literature in segata s svojim delom nazaj v dobo ustanovitve Divadla — obsega knjiga več člankov, ki večinoma popolnoma niso znani. Servacia Hellerja, izdano že pred letosnjimi praskimi slavoslovji. Pisatelj Antal Stašek pripoveduje iz svojih spominov, kako so pozivi na nabiranje prispevkov za Divadlo delovali in se izvrševali v malih krajih v Podkarpatsku, kako si je on kot deček predstavljaval Divadlo kot pozlačeni grad, migljajoč v biserih, kako je kot dijak govoril s Tyrom, avtorjem pesni »Kde domov muje«, ki je takrat (okoli 1855) policijski prenovodan itd. Adolf Srb razpravlja obširno o izvirno čeških predstavah od leta 1862—1883, torej v takozvanem »začasnem divadlu«. Dr. Jos. Štolba nam med drugim opisuje, kakšno je bilo zemljišče, ki so ga l. 1852. kupili kot stavbišče za Nar. divadlo. Ležalo je globoko pred nabrežjem Vltave; odkladali so se tam vsake sorte odpadki; bilo je to torišče praških uličnikov in nemarničev in komedijantov. Ko je bilo stavbišče kupljeno, so uredili na njem najprej — konjarno.

Prisopajate k „Slovenski Matici“. Clanarina 8 K, ustanovna 200 K

Iščem dober prostor za gostilniški obrt. Marija Jelenič, Stara pot 1. 3726

Zamenja se kolesni obroč in plašč za živež ali denar. — Izve se Glince štev. 173, Pogačar. 3727

Kupise dobro ohranjeno linolejsko preproga v velikosti 2x3 m ali 3x4 m. — Kdo, pove upravn. »Slov. Naroda«. — 3728

Foto-aparat 9x12 se proda. Objekt Doppel-An. 58. Naslov v uprav. »Slov. Nar.« 3766

Razne stvari.

• **Kolera zopet nastopa.** V Varšavi so konstatirali 4 slučaje kolere. Meja proti Ukrajini je zaprta. V Petrogradu je zbolelo dne 8. julija 450, dne 9. julija pa 424 oseb za kolero. V Saratovu zahteva kolera silno mnogo žrtv. Na Švedskem so konstatirali v enem dnevu tri slučaje kolere.

• **Kolera v Petrogradu.** Iz Petrograda poročajo dne 15. julija, da je tam izbruhnila kolera. Dne 14. julija je bilo naznanjenih 500 slučajev. Poročilo 19. t. m. pravi, da je bilo že 965 slučajev kolere. Manjka zdravnikov, bolniških strelčkov in sanitetnega materiala.

• **Kolera v Petrogradu.** V Petrogradu je do 22. julija zbolelo na kolero okoli 1000 oseb.

• **Kolera v Stockholmu.** Iz Stockholma poročajo, da se širi tam kolera vedno bolj. Do 22. julija je bilo naznanjenih 53 slučajev, nekaj oseb je umrlo. Promet med Petrogradom in Stockholmom je ustavljen.

• **Zastave za moško perilo.** Praški mestni svet je sklenil, pozvati hišne posestnike, naj zastave, ki se prasiojo po podstrešjih, dajo rajši na razpolago, da se napravi iz njih moško perilo.

• **D' Annunzio na poti proti Dunaju.** Dunaj, 23. julija. »Reichspost« poroča po italijanskih listih, da je izvršil Gabriele d' Annunzio deveturen poskusni polet s italijanske fronte proti Dunaju in nazaj. Poskus se mu je precej dobro posrečil.

• **Odredbe proti razširjenju španske bolezni.** Občinski svet v Bernu v Švici je prepovedal proti razširjenju španske bolezni javno službo božjo, pogrebne svečanosti in sploh vsako shajanje. V kantonu Solothurn so zaprli šolo.

• **Španska bolezen v švicarski armadi.** Kakor smo že poročali, divja španska bolezen tudi v švicarski armadi in sicer je mnogo smrtnih slučajev. V Prunthu je mestna bolnica prenapolnjena, v Thunu je obbolelo zopet okoli 200 mož. Sedaj so storjene potrebne sanitarne odredbe in je na razpolago zadosti zdravnikov in strelčkov, tako da je upati, da bo boleznj kmalu konec.

• **Zračna pošta Dunaj — Budimpešta** se ustavi. Iz Budimpešte poročajo, da se glede na nesrečo na budimpeštanskem letališču merodajni krogi baviijo z vprašanjem, ali bi bilo umestno, ustaviti zračno pošto Dunaj — Budimpešta, ker so po dosedanjih izkušnjah praktični uspehi skrajno neznatni. Zračna pošta Dunaj — Budimpešta je od danes naprej ustavljena, ker se je že drugi pilot ubil.

• **Ročna granata.** 16letni Marijan Biankini in njegov prijatelj Karel Mansfeld sta se sprejajala ob Savi pri Zagrebu. Našla sta ročno granato. Neki gospod ju je prijazno opozoril, naj pazita. Ali onadva se nista zmenila za to, marveč je Mansfeld začel vihteti granato. Granata je eksplodirala in ubila Mansfelda, tovariša so pa težko ranjenega odpeljali v bolnišnico. Tudi nadnu Save morajo ležati ročne granate, ker so jih vojaki metali z namenom, da ubijejo več rib.

• **Druga smrtna nezgoda na zračni pošti med Dunajem in Budimpešto.** Iz Budimpešte 22. julija. Včeraj ob 4.5. popoldne se je dvignilo letalo št. 6320 zračne poštne službe med Budimpešto in Dunajem. Letalo je vodil pilot stražmojster Fran Nemeth, opazovalsko mesto je zavezal nadporočnik Karel Tomašek. Komaj se je dvignilo letalo do višine 150 m, je padlo na tla v daljavi kakih 200 m od letališča. Letalo je popolnoma razbito. Nemeth je bil takoj mrtev, Tomaška so prenesli v bolnišnico težko ranjenega in se do danes opoldne še ni zavelel. Vzrok nezgode še ni ugotovljen. Pošta je bila eno uro pozneje odpravljena na Dunaj z drugim letalom.

Gospodarstvo.

— **Državni dohodki** ne bi mogli kriti državnih izdatkov tudi, ako ne bi bilo vojnih izdatkov. Iz proračunskega načrta za leto 1918/19 je razvidno, da znašajo redni državni dohodki 4855 milijonov kron, med tem pa so izdatki brez vojnih stroškov narasli že 6439 milijonov kron. Torej ako bi vojna sedaj nehala, bi bil naš budget pasiven za 1574 milijonov kron, to je ravno za toliko, kolikor so znašali pred vojno vsi državni davki z dokladiami vred. V znesku 4855 milijonov kron so vsebovani tudi vojni davki na vojne dobičke, ki bodo po vojski izpadli. Dohodki iz državnih obratov so proračunjeni na 2073 milijonov kron, ostali znesek, to je 2782, odpade na davke in pristojbine. Pred vojno so slednji donasili samo 1600 milijonov kron, torej so že sedaj davki in pristojbine povišane povprečno na 172%. Ko izpadejo davki na vojne dobičke ter drugičasni dohodki države, ki so prelinirani za leto 1918/19 na 314 milijonov kron, se bodo morali davki in doklade najmanj na 400 odstotkov povečati, da se bodo krili redni izdatki. Glede posameznih postavk proračunskega načrta bi bilo omeniti, da so prelinirani direktni davki na 1302 milij. kron, pred vojno pa so bili na 431; značilno je, da je lanskega leta (1917/18) znašala ta postavka 1471 milijonov kron, to pa za to, ker so bili vojni davki določeni na 795, letos pa samo na 300 milijonov kron. Vidi se, da padajo rapidno vojni dobički, akoravno je vojskovanje vedno lutejšje. Znatno so poskočile tudi pristojbine in sicer na 561 milijonov kron proti 265 pred vojno. Iz monopolov upa vlada, da dobi letos 746 milijonov (433 l. 1913); glavno vlogo igra tobak. Konečno računa vlada, da bo izkupila iz prometnih sredstev, železnice, pošte, brzojava itd. 2074 milijonov kron (1208 l. 1913). Ostale postavke proračuna ostanejo več ali manj neizpremenjene.

— **Na dunajski borzi** je bilo tudi včeraj le malo posla. Kurzi so se le malo izpremenili; notirali so: Anglobank 694/75, Bankverein 638/50, Avstrijski kreditni zavod 897, Länderbank 617/60, Alpinke 1030/50, Skodovce 1053. Daimler 1191, Avstrijski Lloyd 1975. Delnice državnih železnic so avanzirale 10 K, približno na 1020. Proti sklepu borze je postal posel nekoliko bolj živahen, vendar ni bilo nikakih pomembnih izprememb.

— **Na zagrebških borzi** so notirali dne 22. t. m. kurzi važnejših delnic sledeče: Jadranska banka 385, Hrvatska eskomptna banka 1070, Hrv. sveopća kreditna banka 760, Prva hrv. štedionica 7375—7430, Hrv. zemaljska banka, Osijek, 484—488.

— **Prodaja ukrajinskih konj.** To soboto dne 27. julija bo prodaja konj, ki jih je dobilo Deželno mesto za vnovčenje živine iz Ukrajine. Drazbe se smejo udeležiti le posestniki iz Ljubljane, okolice, Notranjskega in Gorenjskega. Interesenti se bodo morali izkazati s potrdilom županstva, da so potrebni vprežne živine in da niso prekupci. Slednji sploh ne smejo vstopiti na prostor drazbe, ki se bo vršila pred jahalnico poleg Nušakovce vojašnice v Trnovskem predmestju. Sabo je prinesli povodec

(haftro). — Za Dolenjce se preskrbi pozneje prodaja konj.

— **Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici.** Interesente dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila: o zahtevkih za rekvizicije na Turškem; o pošiljatih zasebnih pisem in vzorcev v balkanske države in zasedene ozemlje potom kurirjev vojnega ministrstva; o neki trvdki na Holandskem (svarilo); o dovolilih za prevoz kostanjevega lesa iz Avstrije na Ogrsko in iz Ogrske v Avstrijo; o dovoljenju finančnega ministrstva, po katerem je za izvoze v Ukrajino dopustno, odrediti se izročitvi valute; o ravnalnih cenah za karbid; o semnju za vzorce v Bazlu; o osnovi posebne poslovavnice za potne liste pri c. in kr. poslanstvu v Berlinu; o blagu, ki ga je moči brez posebnih pogojev za izvozno dovolilo izvažati v Nemčijo; o pospešenem cenzuriranju nujnih inozemskih korespondenc; o novih ministrskih odredbah, zadevajajočih razpošiljanje kos in srpov promet z usnien (dopolnilni predpisi), omejitve cen za čevlje, računanje cen za čevlje, dopustnost nadomestkov usnja za čevlje, predpise za izdelovanje čevljev in izzieme o obveznosti potrditi o potrebi za čevlje. Informacije je le pri krajsih poročilih moči dati tudi pisмено.

— **Južna železnica** bo povišala transportne tarife. Z Dunaja poročajo, da bodo stopili v veljavo povišani tarifi istočasno z državno železnico, to je septembra t. l., kakor smo že poročali. V zmislu dogovora med upravo Južne železnice in vlado je namreč Južna železnica opravičena, istočasno z državno železnico povišati tarife za transportno blago.

— **Cena svinjskega mesa na Dunaju.** Z Dunaja poročajo, da se je 22. t. m. določila cena svinjskega mesa v podrobnih prodaji na 14 K 20 v kilogram.

— **Izvoz živine iz Hrvatske.** Hrvatski »Gospodarski List« poroča, da se izvažajo iz Hrvatske mesečno 18 tisoč krav in volov, kar znaša na leto 216.000 komadov. S skrbjo vpraša list, kaj bo z živinorejo v Hrvatski, ako se bo izvažanje nadaljevalo še nekaj časa.

— **Nove cene za moko na Ogrskem.** Iz Budimpešte poročajo: Določene so nove cene za moko: metriski stot pšenične moke stane 96 K 50 v moka za kuho 80 K, ržena moka 87 K 30 v. Kdor bi več zahteval, bo kaznovan s 6 meseci zapora in globo 2000 kron.

— **Pridelek sladkorja v Nemčiji in Avstro-Ogrski.** V krogih sladkorne industrije v Nemčiji cenijo pridelek sladkorja v Nemčiji na 32 milijonov centov (lani 31 milijonov), v Avstriji na 134 milijone (lani 189).

— **Ukrajinsko žetev** je zasegla ukrajinska socialistična federativna Nova rada. Rada ne zahteva le žito, ki kmetu preostane čez njegovo potrebo, ampak kmet bo moral izročiti vse žito poljedelskemu ministru in slednje mu bo dajalo žito za prehrano ter seme.

— **Zvišanje cen vžgalic.** »Arbeiterzeitung« poroča, da je pričakovali v kratkem nadaljnega zvišanja cen vžgalic, da siravno so imele tovarne za vžgalice trikrat večji dobiček, kakor v mirnih časih.

— **Madžarski kapital v Srbiji.** V Budimpešti se je osnovalo delniško društvo »Drina« za gojitev zelenjavi v Srbiji. Delniška glavnica znaša pol milijona kron.

— **Skupna prehranitvena konferenca** entitnih držav se vrši te dni v Londonu.

Kakor poroča »Berl. Tageblatt« iz Rotterdama, je prišel 19. julija t. l. Hoover, minister za prehrano v Zedinjenih državah Severne Amerike v London, kjer se vrši skupna konferenca z angleškimi, francoskimi in italijanskimi ministri. V intervju je izjavil ameriški minister, da so v entitnih državah prehranitvene razmere letos boljše kakor pretečeno leto.

— **Kontingentiranje žita.** Iz Maribora nam poročajo: Vest, da se bode žito letos kontingentiralo, je spocetka napravila dober utis. Ko pa je prišlo do porazdelitve na posamezne kmetovalce, takrat se je pričelo silno zlo. Možje, ki sede v razdeljevalnih odborih, so napravili posestniku, ki pridela do 1000 kg žita celih 600 kg, dočim člani komisije od katerih je skoro vsak veleposestnik, pa ne bodo dali več kakor po 100 kg do 150 kg. Pri nekem drugem posestvu so predpisali posestniku, katere mož je v fronti, kar 500 q sena, dast je nemogoče, da bi mogla posestnica z ostalim senom živno rediti. Če pojde tako dalje, potem bode cela vrsta posestnikov malodane uničena. Pravilno razdelitev sem zasledil komaj v 20% vseh slučajev.

Darila.

Za Tiskovni sklad »Domovine« J. T. iz Ljubljane 50 K, Fr. P. iz Spodnje Šiške 300 K.

Umri so v Ljubljani:

Dne 17. julija: Franciška Bizovičar, posestnica, 65 let, Vodnikova cesta 3.
Dne 19. julija: Jakob Primožič, nadučitelj v p., 83 let, Dalmatinova ulica 5.
Josipina Gjuran, hči poštnega sluga, 4 mesece, Karlovska cesta 6.
Ivan Čekada, čevljar, 59 let, Radečkova cesta 9.
Janko Pavlin, železn. uslužbenec, 39 let, Zidovska ulica 8.
Dne 21. julija: Marijeta Zorman, gostja, 75 let, Velika čolnarska ulica 10.

V deželni bolnišnici:

Dne 18. julija: Fran Hribar, ključavničarski vajenec, 16 let.
Dne 19. julija: Avgust Kremžar, knjižgoveški poslovodja, 73 let.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Kaj je Sigorin? Najboljše sredstvo za hitro in temeljito iztrebljenje stenice. Sigorin se dobiva povsod, ako ne, se obrnite na lekarno »zur Hoffnung«, Pécis št. 45 (Ogrsko), ki pošlje vzorčno steklenico za 4 K, veliko steklenico za 16 K in brizgalnico zraven za 2 K.

Ustanovljenje eksportnega in importnega podjetja. Pod firmo »Pax«, avstrijska izvozna in uvozna družba z o. l. se je na Dunaju, L. Kärntnerstrasse 28, ustanovilo eksportno in importno podjetje z zasedaj polno vplačanim kapitalom 1.100.000 K, ki se peča z eksportom avstrijskih fabrikantov na Balkan, v Ukrajino in Rusijo in z uvozom surovin iz teh dežela. Firma ima v delu teh dežel še lastne podružnice in zastopnike. Firme, ki se zanimajo za eksport v navedene dežele in import iz njih, naj stopijo v zvezo z imenovanim podjetjem, ki rado da kakršnokoli pojasnilo. (3704)

Kdor ima ob nenadni izselitvi STANOVANJE 2 sob s pripadki, naj ponudi pod »ROSTOHA« na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

KUHARICA z dežele se takoj sprejme blizu Ljubljane; plača 60 K mesečno. Ponudbe na upravništvo »Sloven. Naroda« pod »dežela 3701«.

Strešno opeko naroči za stranke Anton Mayer, lastnik »Hotel Vega«, Ljubljana, Celovška cesta 26. 3710

Vojaška vdova brez otrok dobi stalno službo za dekle. Mora znati tudi krave molziti. Zahteva plače pismeno na Jelka Bezan, ekonomija, Andrijevci-Slavon.

Uradniol iščeta zračno meblovano sobo s kosilom. Prispevata z živil. — Ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod: »September 1918/3719«.

Pravo ogrsko rdečo papriko razpošilja slovenska trvdka Anton Z. Finžgar, Varaždin (Hrvatsko). 3687

Izvežbanec lesne trgovine popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika v pisavi in govoru ter bilance se takoj sprejme kot vodja. Naslov pri upr. »Sl. Nar.« 3641

SUHE GOBE (jurčke) kakor tudi druge zaplembe ne podvržene deželne in gozdne pridele (maline, jagode, med itd.) kupuje po najvišjih cenah. M. RANT, Kranj. 2693

Delavce in delavke sprejme takoj v službo strojlina tovarna Samsa & Co v Ljubljani, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4—5 popoldne. 2200

Plahte, prazne vreče in vinske sode kupi v vsaki množini po vsakokratnih najvišjih dnevnih cenah. Ponudbe se prosijo na: S. N. Neumann, Ljubljana, Poljanska cesta 49. — 3279

Manjše posestvo na Kranjskem ali Stajerskem se vzame v najem ali pa kupi. Cenjene ponudbe sprejema Fran Kos, Ljubljana, Sodna ulica 7. 3643

Prešernove slike prodaja in pošilja po poštnem povzetju Iv. Bonač v Ljubljani. Cena slike 6 kron.

Proda se klavir (Bösendorfer) radi pomanjkanja prostora. — Naslov pove upravništvo »Slovenskega Naroda«. 3733

Damskih bluz je nekaj na prodaj. — Marije Terzije cesta št. 13, II. nad., 107. 3714

Sadni mošt ima v zalogi Ivan Ogrin, Lavrica pri Ljubljani. 3562

Vzame se v najem ali kupi majhna hišica v Ljubljani. Ponudbe pod »ROSTOHA« na uprav. »Sloven. Nar.« 2334

Prazne vreče vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnih cenah trg. firma J. Kušlan, Kranj, Gorenj.

„ADRIJA“ Mirodilnica in zaloga fotografskih aparatov ter potrebščin. Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.
Barvila za obleke »TEKLA«. Pralni praški. Čistila za slamnike »STROBIN«. Nadomestilo tobaka. Nadomestilo toaletnega mila. »ROŽNI PRAŠEK« najboljšje sredstvo za negovanje polti. Preizkušeno dobra sredstva proti moljem. — Parfimi in dišave. Sredstva za konzerviranje jajc. — Koncesijonirana zaloga strupov.

Faui dr. Gogalova roj. Rožmanec ter Marija Rožmanec naznanjajo v imenu vseh ostalih sorodnikov žalostno vest, da je njih srčnodobri stari stric, stric in brat, gospod

Franc Terček,

posestnik,

dne 23. julija ob 8. uri zvečer, po dolgi mukopolni bolezni, previden s svetotajstvi v 75. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se vrši v četrtek 25. t. m. ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra cesta 78 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v cerkvi Sv. Petra in pri sv. Jakobu. 3737

V Ljubljani, dne 24. julija 1918.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša preljuba, najboljša med najboljšimi, zlata mamica ozir. hčerka, sestra, stara mama, tašča in teta, gospa

Marija Hrovat roj. Hafner

danes po dolgi, trpljenja polni bolezni, previdena s sv. zakramenti, v 58. letu ob 7. uri zvečer mimo in vdana v voljo Gospoda Vsemogočnega zaspala. Truplo predrage bode v hiši žalosti blagoslovljeno in oddto v četrtek, dne 25. t. m. ob 4. uri popoldne na domačem pokopališču položeno v posebno grobišče.

Sv. maše za dušni mir drage pokojnice se bodo darovale v domači cerkvi. Nepozabno priporočamo v molitev in blag spomin. 3736

Jesenice, dne 23. julija 1918.

Ignac, Viktor, Fani, Lejza, Felca, Pavlina, otroci. — Mihael Hafner, oče. — Adolf Leeb, Viktor Zagerak, zeta. — Franja roj. Mekorel, Ela roj. Korošec, sinahi. — Vsi bratje in sestre, vnuki in vnučkinje.

Proda se večja množina praznih zabojčkov za poštne pakete. Gosposka ul. 4/1.

Gospa s 5 letnim otrokom išče meblirane ali nemeblirane

sobe s kuhinjo v bližini šentpeterske cerkve in vojašnice. Ponudbe pod M. R. 3696 na upr. St. N.

Težka kobila

temnosiva, 16½ pesti visoka, 3½ leta stara, brez pogrška, za prodati. — Vpraša se pri Jos. Šerec, Maribor, Tegethofstrasse. 3729

Za novo šolsko sezijo iščem v Ljubljani boljše stranko, ki bi sprejela 11 letnega dečka na stanovanje in prehrano, kjer bi dobival ob enem tudi instrukcije za obisk 5. razreda ljud. šole. Plačilo tudi v naturallijah. — Cenjene ponudbe pod: »Glasnik 3708“ na upr. »Slov. Nar.«

Kupi se manjša hiša

v Ljubljani ali bližnji okolici. — Ponudbe na »Slov. N.«, poštna predač 1364. 3725

Blagajničarka in prodajalka

se sprejmeta v trgovino z mešaním blagom in zalogo tobaka pri Otonu Homannu v Radovljici. 3680

Proda se večja množina različnih suhih barv os. kreda (Grundkreide), plovec (Bimsstein), stroj za čiščenje meda, mlin za kavo ali žito in mlin za mak, kopirne stiskalnice, kozarci za kompot, brusi, voziček z enim kolesom in še druge stvari, v sedanjem času potrebne. — Fran Kraigher, Ljubljana, Gosposka ulica št. 5. 3724

Odvetniška pisarna sprejme

stenografino in strojepisko

veščo slovenske in nemške stenografije. Ponudbe na upravnishvo »Slovenskega Nar.« pod Odvetniška pisarna 3731

Kupujejo se suhe češnje, borovnice ter letošnje gobe.

Ponudbe z navedbo množine in cene na trdiko Josipa Val, Ljubljana.

Iščem za takoj ali s prvim služkinjo ali ženo,

kat. lepega obnašanja, trdnega značaja, ki bi imela oskrbovati vse majhno gospodinjstvo ene rodbine z enim otrokom. — Bogata hrana in ob dobrem obnašanju pridružitve k rodbini. — Dopisi z navedbo plače in izpričevali na naslov: 3619

Alfred Lenski,

Sant'aria, Reka (Fiume).

"ADRIA"

vanilijin sladkor in pecilni prašek sta najboljšje kakovosti. 3548

FILIP ŠIBENIK,

IZDELKI "ADRIA".

Filialka:

Ljubljana, Gosposka ul. 16.

Samo na debelo.

Kužite le domač izdelek! to je

Emona
PRIZNANO NAJBOLJŠE
pralni prašek
Dobiva se vseh prodajalnah!

3673

Priporočila se trgovina poplštva

prej J. Pogačnik

glavna trgovina:

Marije Terezije cesta (Kolizej).

Podružnica:

Stari trg št. 4.

S poštovanjem

Vido Bratovž.

3673

Priporočila se trdika

JOS. PETELINC, LJUBLJANA

tovar, zaloga šivalnih strojev za obrt in domačo robo, ter njih delov, igel in olja.

Istotam prodaja galanterijskega blaga, ter potrebščin za šivilje, krojače in čevljarje. Postrežba točna in solidna — cene zmerne.

blizu frančiškanskega mostu levo, ob vodi sv. Petra nasip 7.

Kava „Adria“

pralni prašek, toaletno milo, najboljšje vrste, krema za čevlje „Erdal“, pravi čaj v zavitkih itd. po najnižjih dnevnih cenah.

Zahtevajte cenik. — Centrala Zagreb.

Filip Šibenik, Izdelki „Adria“

Filialka: 3546

Ljubljana, Gosposka ulica št. 6.

Samo na debelo.

Žlice, vilice, noži

se lahko dobe v vsaki množini pri

Coronica & Pušić

Dunaj VIII., Albertgasse 14

Žlice po 16. —, 24. —, 26. — kron tucat.

Brza, točna in solidna postrežba. 3721

PRI POMANJKANJU MOKE

je najboljši pripomoček „MEHLATA“-moka; je pridoatki k vsem pekarijam, močnatim jedilom, kruhu, juham i. t. d., ker zaradi tega pecivo naraste, pridobi hranljivost, izdatnost, nasitljivost, lepo izgledanje, je sredstvo proti različnim boleznim. Vsebuje 10% sladkornih, 10% maščobnih snovi. Dobi se najmanj karton s 25 zavitki za K 75. — pri 5 kartonih še 10% popusta. Mala prodaja je K 3.50. — Za event. vprašanja se prosi znanaka. 2137

A. POSTRZIN, GRADEC, Stajersko,

STEYERERG. 60/II., COMMISSION „MEHLATA“.

3673

Srbečico, hraste, lišaje

idestni prav naglo dr. Flesch-a izvir, poslav varovano „34ASA-ROTH“-mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni mešek K 3. — veliki K 5. —, porcija za rodbino K 12. —.

Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Reab Ogrsko.

Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarana „pri zlatem jelenu“, Ljubljana, Marjina trg. 880

Pozor na varstveno znamko „SRBATORUM“

Prostovoljna prodaja posestev.

Prodaja se prostovoljno na je in v zdravem mestu, 4 km. od Ljubljane, cesta ležeče posesti v velikosti 240 orlov. Od tega je 15 orlov nivo, 5 orlov vrt in sadovnjak, 4 orle travnika, 7 orlov vinograde, 120 orlov loze, drugo pašniki z novo prizemno hišo in gospoda kmeti poslopi. Cena 350.000 kron. Bužja pojasni a daje Mito Ristič obet tajnik v Netrešču pri Barlovcu, Ervasko. 1656

Kupim nove in stare KLOBUKE

moške in ženske, mehke, ne preukuhane in ne od moljev sušene, vsako obliko in vsako množino. 3603

ANT. JIRMUS, PRAGA I., Bliskova ulica 8.

Telefon 6247. — Iščejo se pridni nabiralci.

MUDr. Jožef Luzar

naznanja,

da ordinira od 16. julija t. l. naprej pri Sv. Lenartu

v Slov. Goricah, v dr. Tipičevi hiši. 3688

BARVA ZA OBLEKE

OBLEKA pobarvana izgleda in nadomesti NOVO, če se pobarva le z najboljšo barvo. Vsak si lahko brez truda in stroškov prenove obleko bodisi iz kakšnega že blaga. Najmanjša pošiljatev 10 zavit. z navodilom s pošto K 10.20; trgovci 100 zavit. K 40. —, 1000 zavit. K 35. — za 100 zavitkov. — A. Postřzin, Gradec, Stajersko, Steyerrg. 60/II. Commis. „Mehlata“.

SIGORIN

zatre čudovito naglo

STENICE

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K.

Dobiva se povsod. — Glavna razpošiljalnica 3734

Lekarna „pri upanju“ Apotheke »zur Hoffnung«, Pécs 45, Ogrsko.

V založbi Slovenske Socialne Matice

je izšel propagandni spis

Demokratizem in ženstvo.

Dobiva se v vseh ljubljanskih knjigarnah. — Pismena naročila sprejema »Slovenska Socialna Matica« v Ljubljani. Cena K 1. —, s poštnino K 1.20, 10 izvodov skupaj K 9. —, pri naročilih čez 20 izvodov 20% popust. 3732

Kopelj v „Hotelu Slon“

naznanja vsem cenj obiskovalcem kopeli, da je

otvorjena:

Kadna kopelj:

ob delavnikih od 8.—12. ure dopoldne

„nedej. in praznikih“ od 8.—12. ure dopoldne

Parna kopelj:

Torek od 8.—12. ure dopoldne za gospode

Torek od 2.—6. ure popoldne za dame

Petek od 8.—12. ure dopoldne za dame

Petek od 2.—6. ure popoldne za gospode

Nedelja od 8.—12. ure dopoldne za gospode

Tuš: 3648

Ponedeljek od 8.—12. ure dop. in od 2.—6. pop.

Sreda od 8.—12. ure dop. in od 2.—6. pop.

Četrtek od 8.—12. ure dop. in od 2.—6. pop.

Sobota od 8.—12. ure dop. in od 2.—6. pop.

Priporočava se najtopleje — z velespoštovanjem

Hedžet & Koritnik.

Razprodajam

svojo trgovino z velikim skladiščem manufakturne in mešane stroke za jako — ugodne cene. — 3656

Ustmene ponudbe na

VILIM PICK, ZAGREB,

Savska cesta 68.

Kupujem zmedene ženske lase.

Stefan Strmoli,

Ljubljana, Pod Zrnančo št. 3.

POZOR! Zaradi vpoklicanja v vojaško službovanje je lokal odprt samo za prodajo blaga in sicer ob delavnikih samo od 9. do pol 1.

Izjava.

Jaz Jožet Žitnik, krojač v št. Rupertu, preklicujem besede, s katerimi sem žalil in po krivem dolžil gospoda cesarskega svetnika Franca Turšiča in se mu zahvalim, da je odstopil od tožbe. 3735

Jožet Žitnik.

Domača semena

sane gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trg in s semeni Sever & Komn. preje Peter Lassnik, Ljubljana, Marjina trg. 3678

Vinska klet „Union“

v Ljubljani

se odda z novembrom 1918. — Pismene ponudbe naj se vložijo do 15. avgusta 1918. — Pojasnila daje pisarna hotela „Union“. 3645

Išče se za vilo (letovišče),

v Zagrebu zdrava,

močna deklica,

ki zna krave molziti, delati na vrtu in opravljati hišna dela — Plača dobra, hrana izvrstna. Ljubomir Mrdenović profesor, Zagreb, Petrinjska ul. 4, II. kat. 3691

Naprodaj je

radi vpoklica lastnika biljard trdke Seifert, dobro ohranjen, ki se tudi zamenja za glasovir, in 150 komadov hrastovih desk 3 cole debelih, ter večja množina hrastovega in črednjavega lesa, suhega 3 leta in sposobnega za takojšnjo porabo. — Pojasnila: Krieger, Ersko. 3730

Hiša s sadnim vrtom

z njivo, travnikom in malim gozdom v Vel. Laščah

se prodaja;

polovica kupnine ostane lahko vknjižene. Naslov pove upravnishvo »Slovenskega Naroda«. 3640

Resna ponudba, namenjena samo damam v preudarek!

Izobražen, trgovsko nadarjen, čvrst samski zasebnik z letno rento K 3.000. —, sicer v stalni službi s pravico do pokojnine želi z namenom poznejšega zakona znanja z omikano in dobro srčno gospodično ali vdovo čiste preteklosti. — Cenjene ponudnice, samo v starosti od 25—40 let in s premoženjem trdnega letnega donosa naj do 31. julija 1918 naslovijo svoje prijave s sliko, z natančnim opisom razmer in naznanilom pravičnega naslova na uprav. »Sloven. Naroda« pod »Jugoslovan 36694«. — Za resnost in tajnost se jamči.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 10.000.000.— kron.

Stritarjeva ulica št. 2.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun

proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje

APROVIZACIJSKE KREDITE.

Rezervni fondi nad 2.000.000.— kron.